

Digitized by the Internet Archive
in 2013

Ceafnuighe Aithleasfuighe, ATA NOCHDA MEARACHDA SONRUIGHE EAGLAIS NA ROIMH.

Ath Chlo-bhuailt' le LEASACHAIBH Eagsamhail
thaobh Firineadh, Ughdarrais, agus Rio-
funaidh.

Leis am bheil e air a dhearbha'.

- I. Nach 'eil coir air bith aig' a Phapanachd AOT-
TACHD agairt.
- II. Gu 'm bheil i na mòr THRUAILLEACHD air
CRIOSTUI'-EACHD.
- III. Gu 'm bheil i cur mar fhiacha TEAGASGA' agus
Bar'aile ata MILTEACH dò 'n UACHDRANACHD
THALMHAIDH.

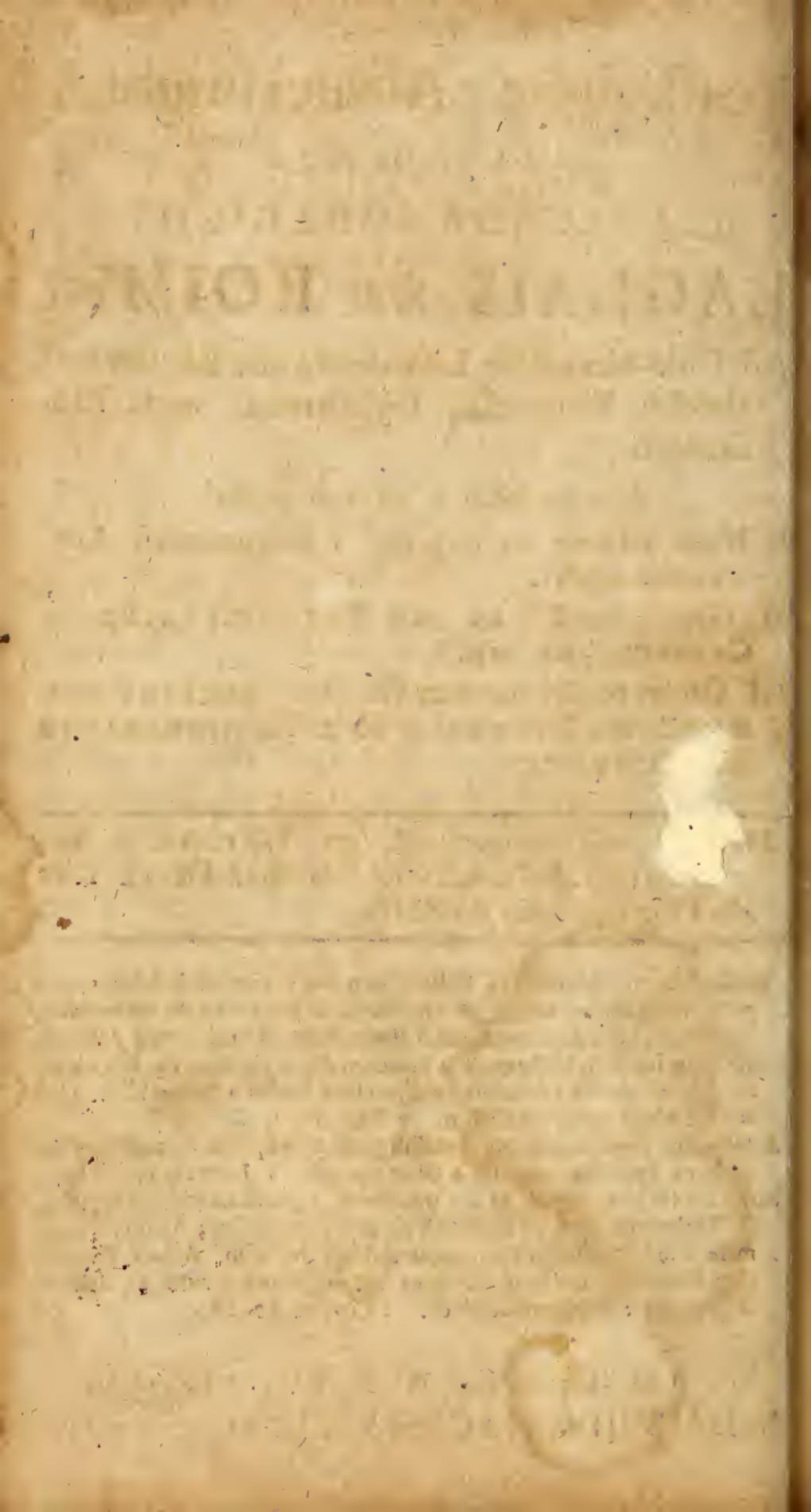
Air Eidear-Theangachadh gu GAIDHLIG AL-
BANNAICH le Neach aig' am bheil Deagh Rùn
do Fhirinn, agus do Shìth.

Noise deir an Spioraid gu soilleir, ann sna h aimsiribh deireannach
gu'n treig dream arzidh an creidimh, a' toirt aire do spioradaibh
mealltach, agus do theagascgaibh dheimhan : A' toirmseasg posaidh,
agus ag iarridh bidheanna a sheachnadh, a chruthaich Dia chum
an gahail maille re breith-buidheathais leofan a' ta creidsin, agus
aig am bheil eolas na firinn. 1 Tim. iv. 1, 3.

A mhaintir ionmhuinn, na creidibh gach uile Spiorad, ach dearbh-
aibh na Spiorada, an ann o Dhia ata iad. 1 John iv. 1.

Uime sin thigibh amach as am meadhon, agus dealaichibh riu, geir
an Tighearna, agus na beanainb ris an ni neo-ghan; agus gabhaidh
mise a'm' ionnsuidh sibh, agus bithidh mi a'm' Athair dhuibh,
agus bithidh sibhse 'nar mic agus 'nar ingheana dhamh-fa; deir an
Tighearna uile chumhachdach. 2 Cor. vi. 27. 29;

Clo'-buailt' ann DUN-EUDAIN,
Le DAIBHIDH MAC-PHATIC. M DCC LXXIX.

CEASNUIGHE AITHLEASUIGHTE
a Nochdadhbh MEARACHDA SONRUIGHTE
EAGLAIS NA ROIMH.

Ceist. *CREID an Creidimh ata thu 'g admheil?*
Freagradhbh. Ata me do'n Chreidimh Aithleasuighe.

C. *Ciod ata thu cealluchadh le Aithleasaighe?*

F. Aon nach 'eil a' gabhail re teagastg air bith, mar riaghail creidimh, ach a mhead 's a 'ta ann fan scrioptur naomh; agus ris an abrar Protestanach, thaobh bhi togbhail fiaghais an aghaidh mearachdá eglais na Roimh.

C. *Ciod ata thu cialluchadh le Papanach, no Romanach Choitchinn?*

F. Aon at 'g admheil umhlachd do'n Phapa mar cheann eglais Choitchinn Chriost air thalamh, agus do uil'-aitheantaibh agus riaghaitibh eglais na Roimh; agus bhi ag creidsin gach teagastg agus reachd ata 'n eglais sin ag teagastg, nithe ata finne 'ta 'g admheil a chreidimh aithleasuighe 'meas gu bheil moran dhiubh 'nam peacadh agus lan mearachd, mar ata iad an aghaidh focail De, no ar a chuid as lugh a gun bhunchar air bith ann.

C. *An ainmigh thu cuid dhúibh sin dhamb?*

F. Feadar an togbhail faoi' thrichinn choitchinn.

I. Na h àitheantaibh agus na reachdaibh eglais na Roimh ata lochdach na nadur fein, mar ata iad gu direach an aghaidh áitheanta Dhe. II. Na teagastaibh sin eglais na Romh ata 'ndara cuid a' toirt misneach do dhaoinibh an gniomhartha peacach; no' ta 'g an tarraing chum peacaidh gun fhios. III. Na cinn chreidimh, ata eglais na Roimh ag teagastg, nithe mar ata iad an aghaidh nan scrioptuir naomha, ata 'na mearachda ro-chuntartach.

I. C. *Creid iad na h àitheantaibh agus na reachdaibh sin eglais na Roimh, ata gu direach an aghaidh áitheantaibh Dhe?*

F. A chuig sin a leanas, gu sonruigthe.

1st. Bhi ag diúltadh do'n phobul saor ghnathacha' nan scrioptuir naomha.

2d. Bhi ag diúltadh a chupain do'n phobul ann san t sacramaint.

3d. Bhi ag ordugha' urnaigh fhoilleasach a chur suas ann an cainnt nach tuigear leis a phobul.

4th. Bhi ag èrdugha' urnaigh a dheanamh re naoimh agus re ainglibh.

5th. Bhi ag órdugha' iomhaghin a chur suas ann nan eaglaisibh chum as gu streacha' daoine fios 'nan lathair.

C. Cionnas ata thu co-duchá gu bheil bhi diultadh saor ghnathacha' nan scrioptur do dhaonibh gu foiller an aghaidh focal De?

F. Do bhri'gu 'm bheil è air àithne gu foilleir do gach duine an leughadh. "Rannsaichibh na sgríophture, oir ata sibh saoifsin gu bheil a' bheatha mhairtheanach agaibh ionta-fan," Eoin v. 39. Aia'n t abstal ag sparradh air na braithribh uil' a litir a leughadh, i Theff. v. 27. agus ata 'n Tighearna le Maois, ag áithne do an h uile, na scrioptuire naomh a leughadh agus a thuigfin, air achd as gu 'm bith-eadh iad comasach an teagasc d' an sliochd: "Uime sin taisgidh sibh suas mo bhriathra sin uile ann ar criodha, agus ann ar 'n anamaibh,—agus teagaisgibh d' ar clainn iad," &c. Deut. xi. 18, 19. Agus do bhi na Bereanaich air an cliuachadh air son bhi rannsuchadh nan scrioptuire gach aon là, Gniomh xvii. 2. agus ata a chliu so ag dearbha guileasdanach bhi leughadh nan scrioptuire, amhail as mar gu 'm b' àithne è.

C. Nach raibh aithreachuidh na h eaglais ag teann sparradh air daoinibh na scrioptuire naomh a leughadh?

F. Bha iad. "Na smuainteachibh, (deir Austin ris an t fluagh) gur leóir dhuibh na scrioptuire a bhi agaibh san eaglais, ach mar an ceadna 'n 'ai 'n ionadidh-comhnaidh, chum's gu leughá sibh iad;

" iad ; no fáigheadh neach eile chum an leughadh
 " dhuibh." Agus " b' fhearr leam, (deir Origin)
 " gu deanamaid mar ata é sgriobhtha, Na scrioptuir a
 " rannsuchadh." — Agus deir Chrysostom, " Eistibh
 " rium a shluagh choitchinn, sibhse a mhuintir an
 " t faoghaill, fuigheadh am Biobul, an ioc-shlaint
 " f hallain anma sin, ata leughadh nan scrioptuire
 " naomha n' as feumaile dhuibhse na 'ta é do 'n
 " mhanach *." — Agus ata Jerom ag innseadh
 dhuinn, " Gu 'n cluinteadh an crann-fhearr ann
 " fa mhachair a' seann Laoideadh-molaidh, agus
 " an luchd oibrigh ann san fhion-ghara a seann.
 " Saimh Dhaibhi." — Agus ata 'n t athair diadhaidh
 so cuideachd, ag aithris air Paula, bain-tighearna
 chrabhach ann sna laithibh sin, agus ag radh,
 " Gu roibh é mar fhiacha air a h Óighibh, gun
 " aon là a leigeil thairis gun chuibhroinn eigin
 " do na scrioptuire fhoghlum." — " Ata è feumail
 " (deir Basil) do' n dream ata óg ann an diadhachd
 " na scrioptuire, fhoghlum chum 'f gu'm bitheadh
 " an inntin air a daingneacha ann an diadhachd,
 " agus chum 'f nach bitheadh iad air an cleachduin
 " re beul theaguisg dhaoine."

C. Nach 'eil na Papanaich a cur rompa, gu raibh an
 comes a fhuair an sluagh air an scrioptuir a leughadh,
 na chionfath air iomadh mearachd?

F. Ata iad : Ach ata na mearachdaibh sin ag
 togbhail cinn gu h araid, o ain-eolais air na scriop-
 ture maille re uaill, dulchanachd, agus mianna
 docharach.

C. Ach nach raibh na scrioptuire air uaireadh, air a
 miognathach, agus air an truailleadh leis na hain-eolach,
 agus dream neos'-fhoghlominte?

F. Ge do dh' fheadadh so tachairt air uaireadh,
 cha deadhriosunt é an aghaidh leughadh nan scriop-
 ture, — ata na nithe as fearr air an t faoghal buail-
 teach do 'n mhio-ghnathacha' fo, agus é da tireadh.

ag tachairt,—eadhon, flaint, solus, saorsa, co mhaith re eolas.—Ach am feadar uime sin, an toirt air falbh? —Am feadar fàth eólais a ghabhail air an fhirinn a bhacadh do dhaoinibh, air eagal tuiteam ann a' mearrachd?

C. Cionnas ata thù co-dughadh gu bheil e gu soilleir an aghaidh focail De, bhi diultadh a chupain do'n t fluagh san t sacramaint?

F. Ata e gu soilleir an aghaidh briathra Christost ann a h ordugha; “Oluidh uile dheth,” Matth. xxvi. 27. Agus ata 'n t abstol Pol ag toirt áithne do gach neach a dh itheas do'n aran, òl do'n chupan mar an eadna, 1 Cor. xi. 28.

Ata e r' a thoirt fainear of-bar, Gu bheil luadh-air a chupan ann san Tiomna Nuadh, n' as trice no air an aran.

C. Nach 'eil comhairle Chonstance, ag aidmheil gu d' órduich agus gu'n d' tug Christ seachad an t aran agus am fion ann an sacramaint na suipeir, agus gu be gnathacha nan creidmheach o shean an gabhail le cheile?

F. Ata; ach ge d' aidmhich iad órdugh Christost, agus gnathachadh na h eaglais, o shean a bhi mar is, Gidheadh, dh' óruidh iad, nach gabhadh neach air bith an cupan ach na sagairtibh.—Agus ata comhairle Trent ag cur an ceill, “Co air bith a “sinuainteachas gu bheil e fetimail do'n phobul “an gabhail le cheile, gu 'm bheil é mallaighe.”

C. Am bheil na Papanaich a' toirt riosunaibh air son a' chupain a chumail o'n t fluagh?

F. Ataid: Is iad sin a leanas cuid do na's feudthrom-aiche dhiubh, 1. An d' eagal gu 'm bitheadh fuil Christod air a dòrtadh air an lár. 2. 'N deagal gu' rachadh am fion coifreigte a ghleidher air son nan daoine tinn a' mugha. 3. Do bhri 'gu bheil moran nach urra boladh no blas fiona fhulang. 4. Do bhri 'gu bheil fion ro-ghann ann cuid do dhuthchaibh.—Thaobh a' cheud riosun dhiubh sin, ata é co mhaith an aghaidh an arain, no'n abhlain a thabhairt

thabhairt, oir feadaidh e briseadh agus tuiteam air an lár, no bhi air a chasachd amach leis an luchd comoineacha.—Thaobh an dara riosun, ata na Papanach ag dèanamh feim dhe le moran mi-dhreach, do bhri' nach eil' iad ag amharc air an fhion an diaidh a choisfreagadh, mar fhion, ach mar fhuil Chriost, ni nach fhead air doidh air bith dol a' muga.—Thaobh an treas, agus an ceathramh riosun, cha'n fheadar idir an sparradh mar riosunaibh ann 's 'gach duthaigh, a dhiultadh a chupain do'n phobul.

C. Ciod e is gnathacha 'do na Greugaich, agus do eag-laisibh eile ann san airde an Ear ann sa chuis so?

F. Be an gnathacha' o thoiseach, agus gu'n uig an lá duigh, an t sacramaint a fhritheoladh do'n phobul ann san da ghne.

C. Nach'eil iomadh sgríobhach Papanach ag aidmheil, grá raibh na Criostaibh o shean, re iomadh linn, a' gabhail na sacramaint air an da sheol?

F. Ata iad, eadhon. Eccius, Salmeron, Lindamus, Valentia, Costerus, &c. ag aidmheil so.—Agus ata Cassander ag aidmhicheadh, "Gu raibh an eag-lais o shean, air a chuid as lughann sgach frithéadhadh foilleafach re mile bliadhna ann diaidh Chriost, ag toirt nan elimeinte le cheile do'n phobul. Consult. Art. 13.

Ata Papa Leo an t ainmeil, ag innseadh dhuinn, gu'n do thoiseach an gnathacha so, bhi ag gabhail faoi' aran amhain, leis na h eirceachdaibh Manicheanach. Agus ata Papa Gelasius ag ordughadh, "Mar gabhadh iad le cheile iad, gu bitheadh iad air an conbháil uapa le chéile."

C. Cionnas ata thu dearbha, gu bheil bhi deanamh urnuigh ann an cainnt nach tuigear leis an t sluagh, choit-chinn an agaidh àithne shoirleir De?

F. Ata'n t abstol Pol, ag toirmeasg a ghnathacha so leis na briathraibh as treise, trid a cheathramh-caibdeil deug d'a cheud litir chum nan Corinthianach,

anach, gu h iomlan. "Oir ma ni mise urnuigh
 " an teanga choimheich, ata mo spiorad ag deanamh
 " urnuigh, ach ata mo thugse neo'-tharbhach,
 " (thaobh dhaoin' eile.) Cionnas a deir an ti a' ta
 " an áite an duine gun fhoghluim, *Amen*, mar tuig
 " è ciod é ata thu ag radh?" agus airis, " Mu thig
 " an droing ata gun fhoghluim a steach, no daoine
 " mi chreid'each, nach abair iad gu bheil sibh air
 " boile?"

C. Nach raibh gach duthaigh ag deanamh adhraidh
 foilleasach na n cainnt fein, ann sna ceud linnibh do'n
 eaglais?

F. Bha. Be so an gnathacha' seasmhach, re tuil-
 leadh as sea ceud bliadhñ ann diaidh Chriost, agus
 cha 'n 'eil daoine foghluimte eglais na Roimh a' cur
 na aghaidh so.—Ata * Cardinal Cajeton ag radh,
 " Gu b' fhearr gu mor gu 'm bitheadh an gnath-
 " ucha air aifig airis."—Agus ata Bellarmine ^{ag}
 aidmhiche, "Gu raibh na h Armenianaich, na h E-
 " gyptich, na h Ethiopianaich, na Russianaich, agus
 " droing eile, a 'gnathacha an cainnt fein ann na n-
 " cràbhadh foilleasach."

C. Giode an t ughdarras leis am bheil eaglais na Roimb
 a' cur mar fhiacha air daoinibh urnuighean a dheanamh
 ann an cainnt nach tuig iad?

F. Le h ughdarras fein amhain; cha 'n 'eil i cuir
 roimpe barrantas o'n scrioptuir, no o ghnathacha
 'na h eaglais o shean ann fa chuis fo, ach ag radh
 gu dñn, "Gu bheil cumhachd aice atharrach, no
 " nithe nuadh a thoirt a steach a reir mar bhios na-
 " dur na cuis, agus na h aimsir ag iarruidh, agus
 " do reir na coir fo, ataid ag agairt, feudair fiadh-
 " nais na scrioptuiribh, agus gnathachadh na n ceud
 " linnibh do'n eaglais a chur a thaoibh le ordugh
 " eaglais na Roimh."

C. Nach 'eil e ro mhi-riusanta, seadh fos mi-dbiadhaidh,
 ann eaglas na Roimh, bhi ag ordughadh adhradh crábh-
 ach

ach a choinhead ann an coinhtin nach tuigear?

F. Ata: Oir ma ta e feumail gu'n tuigeadh daoine ni air bith a ni iad ann an cràbhadh, agus ma'ta urnuigh na h aon do ghniomhartha ro shonruighe a chràbhaidh sin, 'fèigin gu'm bheil e ann sa cheim as airde mi riufanta, agus mi-diadhaidh teachd ann lathair an De neo'-chriochnaich ann cánmuinn air am bi duine ain-eolach gu h uile.

C. Nach 'eil e costach gu'bheil eaglais na Roimh fisfrach gu bheil a teagastg, a runaibh, agus a gniomb artha cronaill, thaobb gu bheil i ag ordughadh a h adhradh ann cainnt nach tuigear?

F. Ata. Agus gu dimhin, 'f i mo bharail, gu bheil riaghliu'-fheara na h eaglais sin co glic ann a' ginealaich, as gu bheil iad ag tuigfin, gur h e an dorchadas ataid a conbhail suas na 'm bòthaibh ata bacadh do'n t fluagh mearachd an airneis a thoirt fainear.

C. Cionnas ata thu eo-dughadh gu bheil adhradh agus urnuigh re ainglibh agus re naoimh, ata air ordughadh le eaglais na Roimh ann aghaidh áithne sboilleir Dhe?

F. Do bhri' gu'm bheil an gnathacha' so gu soilleir air a thoirmseasg, Col. ii. 18. 19. "Na meal- " ladh aon neach bhur duais uaibh le iriosalachd " thoileil, agus ádhradh do ainglibh, a' fairneadh a " steach gu dana chum nan nithe nach facadh e, " agus gun an ceann a chumail," (Josa Criost.) Agus ata finn ag leughadh, gu do dhiult aingeal an t ádhradh so. "Feuch nach dean thu é," deir an t aingeal re Eoin, "oir is mise do cho'-shearbhiseach, " dean ádhradh do Dhia," Taif. xix. 10.

C. Nach 'eil cuid do nà sgriobhaich Papanach ag aidmheil, nach raibh urnuighean re naoimh ga n gnathacha re 300 bliadh'n ann diaidh do Christ teachd a dh'ionnsuidh 'n t saoghail?

F. Ata. Gu sonruighe ann * Priomh-cheann Perron, Richlieu, agus cuid eile. Agus ata e'ra thoirt

* Cardinal,

thoirt fanear, gu bu choir do'n riosun ataid ag toirt air son dearmad nan sean linnibh air a ghnathacha so, an cumail gu brath o'n ghnathacha' sin a thoirt a steach do'n eaglais, "gu'm bitheadh e tuilleadh" "as cosmhail re iodhol-adhradh nan cinneach, agus "mar fo gu'm bacadh e craobh sgaioile an t soigeul."

C. C' uin' a thoiseach urnuighean fhoilleasach re naoimh ann san eaglais?

F. Cha'n'eil a foilleir gu raibh so air a dhaing-neachadh gu'n uig bliadhna ar Tighearna 787, 'n uair a dh'orduigh dara comhairle Nice iad, agus do bhi a chomhairle so air a diteadh le comhairl' eile ann am Frankfort, ann fa'n bhliadhna 794, agus do bhi ádhradh re naoimh mar an ceadna, air a dhiteadh le comhairl' eile roimh an am sin aig Constantinople ann fa bhiadhna 754, far an roibh 338 easboig a' lathair.

C. Nach'eil Solamh ann urnuigh re Dia ag radh, "Is thusa; eadhon thusa amhain, ata fiosrach air "croidheibh chloinn nan daonibh uile," Nach breiflich mi-dhiadhaidh ma'ta, bhi smuainteacha' gu bheil aingle, na naoimh eolach air croidhibh dhaoine, agus gur cusvoire adhradh iad?

F. 'Seadh.

C. Nach'eil uirnuigh re naoimh agus ainglibh ag dean-amb eacoir air ar Slan'uifhear beannuigthe?

F. Ata, a mhead as ata è a'meas nach'eil eideir-mheadhoinearachd Chriost leoир fhoghainteach, 'n uair ata daoin' a' cur suas coi-lion eidir-inheadhoineara maille ris sin, ge ta'n scrioptuir ag luadh "air "aon Eidir-inheadhoinear amhain eidear Dia agus "daoine, an duin' Josa Criost, a thug e fein mar "eiric air ar soinn."

C. Nach'eil na Papanaich ag agairt eisampleir Jacob air son urnuigh re ainglibh?

F. Ataid: Ach rinn Jacob urnuigh amhain ris an aingil a shaor é, eadhon Josa Criost, a thaísbean e fein gu tric do na priomh aithreachaibh, agus ris

an deir Jsaiah, "Aingeal latharachd an Tighearna," Isa. lxiii. 9.

C. Nach 'eil e air innseadh dhuinn gu 'm bheil gairdeachas ann lathair aingle De re iompughadh peacaich?

F. Ata: Ach ge do dh' fheadas Dia iompughadh peacaich a nochdadh do ainglibh, agus do naoimh air neamh chum an sonas a mheadacha; ata atharrach' mor eidear fo agus eolas a bhi aca air croidhe dhaoine air thalamh, ni a bhuineas do Dhia amhain, agus as eaghuis fo, cha'n fhead iad bhi na n cusboire ádhraidh.

C. Cionnas ata thu cho'-dughadh gu bheil e 'n aghaidh áithne shoilleir Dhe, bhi ag órdughadh ionhaighean a chuir suas ann an teampuil, chum s' gu striochda am b'obul fios nan lathair?

F. Ata 'n gnathach' sin air a thoirmeasg co shoilleir, as dh' fheadas briathra 'a labhairt ann san dara h áithn'. Exod. xx. 4, 5. "Na dean dhuit fein 'iomhaigh shnoichte, na striochd fios, agus na dean 'ádhradh dhoibh." Agus Deut. xvi. 23. "Ni mo 'a chuireas thu suas ionhaigh air bith, ni as fuathach leis an Tighearn do Dhia."

C. Nach 'eil na Papanaich fiosrach gu bheil an gnathach a mn so, an aghaidh sin agus an leithid do áitheantaibh?

F. Is cosmail gu bheil iad: Oir ann am moran l' an ceasnuchain, ata 'n dara áithne, air a fagail anach; do bhri' gu bheil í co-direach ag diteadh an gnathachайдh, agus chum an t aireamh a dheanmh suas, ataid a' roinn na deicheamh áithnē na dias.

C. Ach nach 'eil iad' a' cur an ceil, nach 'eil iad a' leanamh ádhraidh ris an ionhaidh, ach a deanamh adhadt re Criost, agus re naoimh trid nan ionhaighean sin?

F. Ataid; ach cho ghabh fo an leith-sgeul o heacadh iodhol adhraidh; oir ata 'n áithne gu soilseir ag radh, "Na dean ionhaidh shnoichte air bith. Na crom fios na lathair. Na cuir suas i." Agus idheadh, ata na Papanaich uile ga dheanamh fo an teampuil, agus nan ionadaibh ádhraidh gun iòradh.

C. Nach 'eil moran do sgriobhaibh nan sean aithreacha ag saothracha ann bhi diteadh ádhradh iomhaighean, no bhi ga n gnathacha' mar chognamh do chrábhadh?

F. Ata.

C. Naeh 'eil Austin ag amharc air ádhradh iomhaighean, mar ni o'm bheil crón ag frutha air intíne dhaoiné?

F. Ata é, oir deir eisean, "N' uair a churear " suas dreach, cruth, no dealbh duine o's aird, ann " diaidh dha toiseacha' air urram agus onoir fhagh- " ail o'n mhor shluagh, ata e gintinn ann s gach " duine na hainminibh gu mearachd as graineala, " agus ge nach mothaidh e san iomhaigh sin, gluas- " achd bheothail nadura' air bith, gidheadh faolaidh " é gu bheil dee eigin an taobh stigh dheth." August. air Salm. 113.

C. Ge ta chuis mar so, Nach 'eil Bellarmine an gaisgeach mor air son na'm Papanach ag radh, "Nach 'eil ádhradh r' a thoirt do iomhaighean amhain mai " eisempleiribh, ach mar an ceadna gu direach, agus " da'n taobh fein, chum 's gu fuidheicheadh ar " t adhradh orra san?"

F. Ata é ag radh so. Faic Tom. iii. Disp. 6. d'a sgriobhaibh.

C. Am bheil e fior gu bheil na Papanach a' dol c fhada gu han dana, as bhi cur a mach na Diadhachd, agus na Trionad Naomha, le iomhaighbh agus le dealbhaibh.

F. Ataid. Oir ata iad ag taisbean Dhia at Athair, cosmhail re sean duine, le Josa Criost n uchd, agus an Spiorad ois an ceann an cruth colman mi-dhiadhachd cosmhail ris na Cinneach, drear " a chaochail gloir an De neo-thruaillidh, gu coi " amhlachd iomhaigh dhuine thruaillidh," Rom.i.23

C. Nach 'eil Aquinas, Bonaventure, agus oluidh eile Papanach a' faghail crón do adhradh iomhaighean?

F. Ataid.

C. Ciod a bhá'rail a bh' aig' Gréagóry am Papa Áinme a bha ann san t seathadh linn, mu adhradh iomhaighean.

F. Bh

* Daoine foghloim'te.

F. Bha e diom-buin'each do ádhradh iomhaighean, mar ata a litir gu Senecius ag nochdá : Ni mo bha ádhradh le iomhaighibh air òrdughadh gu foil-leasach san eaglais gu deigh an 700 bliadhna, 'n uair a bha e air a dhaingneacha' leórdugh comhairle Nice.

C. Ach ciòd i do bharail mu ádhddhradh do 'n Oighe Muire, ris am bheil na Papanaich ag deanamh tuilleadh urnuighean na re Josa Criost?

F. Gur iodhol-ádhradh da rireadh so : Oir ge ta 'n Oighe bheannuite air a glóruchadh air neamh, gidheadh is creatuir amhain i, agus ni bheil àithne, no eisampleir air son an ádhraidh so am focal De, ni a sdiuras gu tearuinte finne.

C. An d' tug ar Slanui'-fhear misneach ann ádhradh thoirt d' a mhathair?

F. Cha d' tug ach a cheart atharrach ; oir an uair a dh' iarr i ni eigin air, fhreagair è : " Creud mo " ghnothuchfa riut, a bhean ? " Eoin ii. 4. Agus an uair a dhinnseadh dhá gu raibh a mhathair agus a bhraithre nan seasamh a muigh 'ga iarruidh, a dubh-airt é, " Co i mo mhathair, no mo bhraithre ? " gun iontuchadh suim a ghabhail diubh.

C. C' ar son a thug ar Slanui'fhear co beag urram d'a nbathair san am sin ?

F. Thaobh coslais, a thoirt mi-mhisneach do 'n odhol-ádhraidh a bha fios aige ann san tuiteadh eaglais na Roimh ann an ádhradh a thabhairt dhi ; oir am be rún gun deanamh na Criostuidhean urnuigh rìa, bheireadh e tuilleadh urram dhith am fiadhais na t fuaigh.

H. C. Osbar air na h àitheantaibh agus na reachdúibh eaglais na Roimh a roi'-ainmeicheadh, agus a lhearrbh thu a bhi peacach, a dubhaint thu, gu bheil uid do THEAGASGAIBH aig' an eaglais sin, ata 'n lara cuij gu scilleir ag toirt misních do dhaoin' ann gniomhartha' peacach, no g' an aòmadh chum peacaidh gun fhios : Creud iad na gneibh sonruighe liubb sin ?

F. Ainmiche mi seachd ameasg morain eile. 1 Gu 'm fead Criostui'ean oibreadh thar barrachd a dhéanamh, (se fin) gu fead cuid a dhaoinibh tuilleadh fearta a bhi aca no tha feumail chum slainte, agus uime fin, gu fead iad cuid do dheadh theilteanas a sheachna' air son tairbh do chach, air am bheile dh' easbhuidh.

C. Cionnas ata thu dearbha gur teagastg breige so ?

F. O'n chuigeadh caibdeul do shoisgeul Mhatha 48. rann. Ata ar Slanui'-f hear ag áithne dhuinne " bhi diongmhalta, 'mar ata ar 'n Athair air neamh " diongmhalta." Agus ann san 17 caib. do shoisgeul Lucas, rann 10. Ata é 'g iarruidh air daoinibh, " Nuair a ni sibh na huile nithe a dh' áithneadh " dhuibh, abruibh, Is seirbhisich neo'-tharbhach sinn, " oir rinn sinn an ni bu dligheach dhuinu a dbeanamh."

C. Nach 'eil an teagastg Papanach thaobh fearta deadh-oibreadh mi-reusanta ann fein ?

F. Ata : Oir chum ni air bith a thoiltin o Dhia, chuireadh sin faoi fhiacha dhuinn' eisean, d' am bheil sinne faoi fhiacha air son gach ni a dh' fheadas sinn a mhealtain ; osbar, ata ar seirbhiseadh as fearr neo-dhiongmhulta, agus air am measga' le peacadh.

C. O nach fhead aon neach ni maith air bith a thoilltin o Dhia air a sbon fein, am fead e air chor air bith a thoilltin air son neach eile ?

F. 'S cinnteach nach fhead ; agus uime fin, cha 'n fhead oibreadh thar barrachd a bhi ann.

C. Ciod e 'ta Bellarmine ag radh mun chuis so ?

F. Ata e 'g aidmheil, " Gur h e as tearuinte agus " is cinnticheadh ar 'n uil' earbsa chur ann trocair " Dhe amhain, do bhri' gu bheil ar ceartas fein neo'- " chinnteach, agus thaobh cunntart gloir dhiomh- " ain." Faic Bellar. air firinnecha.

C. Cionnas ata thu dearbha nach fhead aon duine copairt a bhi aige ann deagh thoillteanas duin' eile ?

F. O bhriathraibh sin an Tighearna, Esec. xviii. 4, 20. " An t anam a pheacuigheas gheabh se bás.

" Bitheadh

" Bitheadh ionracas an ionracan air fein, agus bith-eadh aingidheachd an aingidh air sin." Agus Gal. vi. 4,5. " Ach dearbhadh gach neach obair fein, agus ann sin bithidh adhbhar uaill aige d' a thaobh fein amhain, agus ni h ann a thaobh neach eile; " oir giulainidh gach neach uallach fein."

C. Creud iad na h uilc ata frutha o'n teagasc so?

F. Ata, an impidh no bharail so, gu 'm bheil tuilleadh fearta aig' duine' na'ta feumail a' cur as do irioslachd, agus ag altrom uaibhreachais agus bhi 'g earbfa re deagh-oibreadh dhaoin'eile, a dheanamh suas a h easbhuidh ann fein; cleachdaidh so dha bhi n' as dearmaideich air a dhleasdanas, agus ni as ullamh chum e fein a cheaduchadh ann am peacadh.

C. Creud iad na teagascibh eile Papanach ata toirt misnich do dhaoinibh ann gniomartha peacach?

F. Teagasc an aontuchaideh, no logha cionta n' ata 'm Papa a toirt seachad air son airgiod; ach ata so ag fuasgladh co mór chum gach mio-nos, agus co shoilleir ann aghaidh focail Dè, as gu bheil na Papanachanois a' gabhail naire dheth, air a chuid as lughann duthchaibh Aithleasfuigthe.

C. Am bheil aon air bith do sbean aithreachaibh na h eaglais, a' toirt iomradh air bith air aontuchadh, no dioladh ann lathair Dhe air son peanas aimsireil, no meas gu bheil iad tarbhach air son na marbh?

F. Ni bheil a h aon duibh 'ga dheanamh.

C. An urradh thu cunntas a thabhairt, c'uin' a thoiseach na h aontachaideh, nò na deagh-ghean so?

F. Ata ceud chomhairle Nice, agus comhairle Arles agus Ancyra, a toirt iomradh orra; ach ataid 'g a meas mar fhuasglaibh, no sgaóileadh o dhioladh do lagh na cleire; eadhon, o smachdughadh na h eaglais. Ach do bhi nuadh agus ard steigh an an aontughaidh air a leigeal le Papa Clement VI. do'n ainm sin ann sa bhliadhna 1350.

C. Nach mis-narach, aingidh, agus mi-dhiadhaidh an

ni bhi reic deagh-ghean no logha cionta?

F. Gu dimhin's eadh o nach 'eil barachd oibreadh aig' na daoin' as fearr. Osbarr, ciod e a dleasdas bi na 'f mi-riusuntaiche na bhi toirt maitheanais air son argiod, mar gu feadtaidh deadh-ghean De a cheannach no reic, ni ata eaglais na Roimh gu tric a 'gnathacha'.

C. Creud e an treas teagascg ata ag toirt misnich do dhaonaibh chum peacaidh?

F. Nach 'eil firinn r' a chumail re ericeachdaibh, agus gu 'm fead am Papa iochdrana' fhuasgladh o 'm mionnaibh do phrionsaibh Aithleasaichte. Teagascg a thug air iochdranaibh ceannaire a dheanamh ann aghaidh an uachdranaibh laghail, ni ata an t Abstol Pol gu soilleir ag toirmearsg, "Biodh gach anam umhal do na h ard chumhachdaibh; oir cha 'n 'eil cumhachd ann ach o Dhia; agus na cumhachda' ata ann, is ann o Dhia a dh' órdúigh-eadh," Rom. xiii. 1.

C. Cionnas ata e soilleir gur teagascg so a bhuineas do eaglais na Roimh?

F. O litir Phapa Martin V. gu Alexander Duic Lithuania, ann 'f am bheil na briathra soilleir sin, "Biodh cinnteach gu bheil thu peacacha' chum báis ma ghleadhas thu firinn re ericeachdaibh." Agus shocruigh comhairle Chonstance, "Nach coir gealladh air bith a' chumail re ericeachdaibh." Agus ata Papa Gregory IX. ag radh, "Biodh fios ag muintir gach duthcha atá faoi ughdarras eiriceachda, 'gu 'm bheil iad air an saor fhuasgladh o gach ceangal disleachd, agus dleasdanas dhoibh. Ciod air bith atharracha'mionna no ceangal a ni iad riu." Agus ata Simanca ag teagascg an ni ceadna, agus ag radh, osbar: "Ge do bhitheadh e air a dhaingneacha' le mionna, (oir a deir se,) ata sinn ag radh so gu tric, ach atá e feumail bhi ga ghnath-innseadh." Agus cuirear re so uile, briathra' sin Phapa Gregory VII. "Atá sínne (deir eisean)

"eifean) ag leaattuin statuin na dream a bha air
 "thoiseach oirne, do, reir ar'n ughdarrais absto-
 "laich, ag fuasgladh gach neach o gach mionna
 "agus dilseachd leis am bheil iad ceangailte re dream.
 "ata faci charn eaglais." Agus ata e far fhiost-
 rach gu bheil gach uile neach Aithleafuighe air an
 druideadh amach mar fo, agus air am meas mar
 eiriceachdaibh le eaglais na Roimh. Agus ata
 reachd na cleire mar an ceadna ag radh, gu fead
 am Papa gach neach fhuasgladh o mhionna umh-
 lachd, agus ata fo air a chur fios ann an lagh na
 cleire, agus air a dhaingneacha' le comhairle Trent.

C. *An ainmigh thu gnathacha' Papa no comhairle freagrach do'n teagasc mhilteach so?*

F. Dh' fheadain moran a thoirt a sleach,—Ach-
 ainmicheadh mi dias amhain,—Ge do fhuair Eoin
 Huss barrantas tearuinteachd o in' Impeireadh Sigif-
 mond, gidheadh, thug comhairle Chonstance thairis
 do'n arm shaoghalt' é, agus thug iad suas do Dhiuc
 Bhavaria è, agus bha è air a losgadh gu bás ann sa
 bhliadhna' 1415.—Ann an Liúir Phapa Pius V. d'an
 goirthear, Damnadh agus Ascaoin-eaglais Elizabeth
 Bain-rioghain Shasgan, agus a luch-leanmhuiin, &c.
 ata na briathra' so, "Agus, osbár, ata finn a' cuir
 "an ceil gu bheil ise, (Elizabeth) gus a cur fios o'n
 "ughdarras a ghabh i dhi fein, air an rioghachd a
 "roi-ainmeighe, agus o gach uile' urram, cumhachd,
 "agus sochair air bith; agus mar an ceadao, gu bheil
 "mor-uasleadh, iochdaraine, agus fluagh 'n a riogh-
 "achd sin, agus gach aon eile a mhionnaigh dhile,
 "air doigh air bith, air am fuasgladh a choidhch
 "o' na mionnaibh sin, agus o' gach gne dhleasdanais
 "thaobh uachdranachd, geil, agus umhlachd, mar
 "ata finn mar an ceadair le ughdarras na litir so, ga
 "'m fuasgladh, agus a' cuir Elizabeth amach o'n tiob-
 "al na rioghachd a ghabh i dhi fein, agus gach ni
 "eile a roi-ainmeaghadh; agus ata finn ag aithne,
 "agus a toirméasg do gach aon neach, eidear mhór

" uaiste, iochdaraine, phobul agus cach a roi-
 " ainmeachadh, umhlachd a thoirt dhi, no d' a
 " fuirealibh, àitheantaibh, agus reachdaibh. Air
 " a thabhairt san Roimh, ann bliadhn ar Tighearn-
 " na 1570."

C. Nach 'eil an teagastg so, nach coir gealladh no mion-
 a chumail re eireceachdaibh, agus gu bheil comas aig' a
 Phapa, iochdrana' fhuasgladh o am mionna geill d' am
 prionsuidh Aithleasaighe, ag teilgeil boinn os ceann gach
 deagh riagal a measg dhaoine, agus ag cur as do gach
 ceangal crabbach?

F. Cha 'n 'eil ni air bith n'as foilleire na sin.

C. Creud e an ceathramh teagastg do 'n ghne so?

F. Gu'm bheil eiriceachdaibh gu bhi air an geur-
 leanmhuin, agus gu bhi air an sgrios.

C. Co ris a deir na Papanaich eirceachda?

F. Re gach uile Chriostuidh nach 'eil a' creidsin
 an teagastg breige sin, agus ag aontuchadh le 'n
 iodhol-àdhradh fan, ach gu sonruighe an dream
 Aithleasaighe.

C. Cionnas ata thu dearbha' gur ann do theagastg eaglais-
 na Roimh ata so?

F. Ata lagh na cleise ga chuir as an teagamh,
 " Gach neach nach feán ericeachd sin, agus nach
 " pill air ball chum an fhior chreidimh, bitheadh-
 " éair a thoirt suas do 'n bhreith-shaoghalta, chum
 " peanas dligheach a dhoi-bheart fhaghail." Ata
 ceathramh chomhairle Lateran ag ordughadh, "Gach
 " Coitcheannack a thioghas a chrann ceasaidh, a
 " chriosfraicheas a leasraibh, agus a bhios gniomhach
 " ann cuir as do eiriceachdaibh, gu 'm meall e na
 " sochaire agus an luieachd cheadna ris, an dream
 " a rachadh a theasairgin an Fhearin Naomha." Agus b' e làn mhaiteanas na 'n uile pheacaidh, an
 tuileadh iad ann sa chás aon do na sochaire so. Agus
 ata comhairle Toledo ag radh, " Ata finn, chomh-
 " airle naomh, ag fuogradh an erduigh so ata tait-
 " neach do Dhia; Nach fhead neach air bith na
 " dhiaidh

‘dhiadh so a thig na óighre air rioghachd, suidheadh air a chathair, gus an gabh é a mionnan so, ameasg mionna eile, nach ceadaich é do dhuin’ air bith bhi na rioghachd, nach ’eil do ’n chreidimh Choitchinn. Agus ma ’se as gu ’m bris e na moide so ann diaidh laimh, bitheadh é *malluighe* ann lathair an De shiorruidh, agus na chonnadh air son teine shiorruidh.” Agus ata Bellarmine ag adh, “ Gun teagamh, am biodh e comafach cuir as do eiriceachdaibh, bu choir an sgrios gu h iomlan.”

C. *Cionnas a ghnáthaigh iad na h Aithleasaichte?*

F. Far an raibh an cumhachd aca, bu tric leó an licheall a dheanamh chum cur as doibh, le teine agus cloidheamh, agus gach gne do ain-iochd.

C. *Cionnas ata so air a nochda ?*

F. Oiomad eiseimpeir, ata foilleasach do ’n t saoghal uile; gu sonruighe

O mhurtadh moran mhilti do na Protestanaich ann ’sa chosgradh mhi-chliutach ann am Paris.

O bheó losgádh iomad easpoig diadhaidh, agus foghlomtuidh, agus cujd eile, ann Sasgan, ann an rioghacha’ Bain-rioghain Marie, a chur na ceudan d’ a h iochdaranaibh Aithleasaichte gu báis le h ain-iochd. Ann fa bhliadhna fa dheire d’ a rioghacha, dh’ fhuiling 39 do h iochdarain Aithleasaichte mairtearachd, agus ann t seachduin m’ an deug í, chuidh cuigear a losgadh ann Canterbury air son an’ creidimh.

Ach gu sonruighe, am murtadh fuileachtach ann Eirinn’, ann san do chuireadh ceud mile gu báis, eidear shír agus mhnaí, shean agus óg, ann aon lá, 23. ochd mhios ann fa bhliadhna 1641.

C. *A dubháirt thu gu bheil e sár fhiosrach gu bheil gach neach Aithleasaichte air an druideadh amach le eagais na Roimh ; cionnas a dhearbas thu so ?*

F. Le *Bulla in Cœna Domini*, (ata air fhuagradh gu greadhnach san Roimh gach bliadhna’ air Diardaoine ro ’n cheasad,) ann sam bheil na briathraibh sin, “ Ata sinne (ann ainm an De uile Chuinhachdaigh,

aigh, an t Athair, a Mhic, agus an Spiorad Naoimh agus le ughdarras na'n abstol bheannuigthe Peadar agus Pol, agus le'r'n ughdarras fein, ag druideadh amach, agus a' *malluchadh*,) gach uile Hussite, Wick-lephite, Lutheranaich, Zuinglianaich, Calviniteach, Hugoniteach, Anabaisteach, Trinitarianeach, agus gach neach a chul-fleainhnaich o'n chreideamh, agus gach eiriceachd eile, ciod air bith ainm faoi 'm bheil iad, no ciod air bith as gne aidmheil dhoibh, maille re'n luchd leanmhuiinn; a mhead fa ta gabhail riu, a' nochda' deadh run dhoibh, agus na h uile 'ta gabhail an leith sgeul, maille ris gach dream ata 'n taobh 'mach d' ar ughdarras ne, agus do ughdarras eaglais nan abstol le fios, ag leughadh, a' gleidheadh, no clo'-bhualadh an leabhrachain eiriceachd, no air son riosun no cionfa air bith, gu diomhair, no gu follasach, ag gabhail leith sgeul nan leabhrachain sin ata labhairt air crabhadh."

C. *Mheas na Papanaich gu bu ni deadh thoillteanach an t ain-iochd sin air na h Aithleasaigte; cionnas ma ta a dhearbas thu gu bheil e mio-laghail?*

F. Do bhri' gu'm bheil e'n aghaidh gach maitheas, agus trocair, 'ta deanamh dhaoine cosmhuil re Dia, agus mar an ceadna an aghaidh a' chreidimh Chriostuidh.

C. *Cionnas ata thu co-duckadh so?*

F. Leis na scrioptuir sin a leanas, Lucas vi. 36: "Bithibhse uime sin trocaireach, mar ata bhur 'n "Athair fós trocaireach." Eph. iv. 32. "Agus "bithibh caoimhneil, teò-chroidheach d'a cheile, "a' tabhairt maitheanas d'a cheile, eadhon mar a "thug Dia mar an ceadna maitheanas dhuibhse ann "Criost." Eoin xiii. 35. "Leis so aithnichidh na "h uile dhaoine gur sibh mo dheisciobuilde, ma "bhiqs gradh agaibh fein d'a cheile. Lucas ix. 56. "Oir cha d' thanig Mac an duine a sgrios anama "dhaoine, ach g' an saoradh.' Ata na Papanaich uime sin le bhi cliuacha' an ain-iochd fein an aghaidh

Phrotestanach.

Phrotestanach neo'-chiontach, a' nochda'nach airidh iad a bhi air an ainmeachadh air Criost, agus gu sheil a Phapanachd na creidimh ro-olc.

C. Creud e cuigeadh teagascg eaglais na Roimb, ata gu foilleir ag tarruing ; no gun fhios ag mealladh na dream ita ain-eolach, agus neo'-mhethachail chum peacaidh ?

F. Gur coir do gach aon duine, gun tuille rann-suirgeadh a chreideamh aomadh chum gach ni a shocruigheas an eaglais.

C. Cionnas ata thu dearbha gu 'm bheil e mar fhiachadh air gach Criostuidh bhi ag rannsúchadh, agus a toirt breith air a shon fein, ann áite bhi toirt dall-gheill do gach ni air an socrúigh dream eile ?

F. Ate e foilleir uaithe so ; ata an t abstol Eoin ag cur mar fhiacha air gach Criostuidh, " Gun 'bhi ag creidsin gach uile spiorad, aibh bhi ag 'dearbha' nan spiorada, ann an o Dhaia ata iad," Eoin v. 1. Agus deir Pol, i Theiss. v. 21. " Dearbhaibh " gach uile nithe, cumaibh gu daingean an ni ata 'maith." Gal. i. 8. " Ach d'an deanamaid ne, no 'aingeal o neamh, foigeul eil'a shearmonach dhuibh, ' ach an foisgeul a shearmonaich sinne dhuibh, biodh ' é malluigthe."

C. Cionnas ata e foilleir, gu bheil bhi ag teagascg do lhasinibh, gur coir dhoibh an creidimh a choir faci gheil le riaghail na h eaglais g' am mealladh gu peacadh ?

F. Nochda' cheana le cuid mhaith eisampleire, gu 'n d'áithn' iad iomad ni chum bhi r' an creidsin, agus r' an gnathacha' mar aon, ata 'n aghaidh focail De, agus ata so ag dearbhna na cuise.

C. Ma chuaidh Papaibh a' mearachd, agus ma chuaidh omhairlidh a mearachd leis a Phapa air an ceann, nach eil e mio-riusanta, a bhi cuir ar creidimh faoi gheil do reachdaibh eaglais na Roimb ?

F. 'S cinnteach sin.

C. A'm bheil e fior gu 'n deach' iad le cheile am mearachd ?

F. Ata ; bha moran do na Papaibh eireceachd :

Bu Mhontanist Zepherinus, bha Marcellinus riodhol-àdhradh, b' Arianach Liberinus agus Felix II bu Nestorianach Anastasius II. bu Mhonothilit Honorius, agus dh' fhuagair moran do na Papaib reachda', agus òrduighean a bha 'n aghaidh cheile Thilg Innocent III. bonn os ceann reachd a dh' òrduigh Eoin I. rinn Eoin XXIII. ar an amhuil ceadnair reachd a dhaingneachadh le Nicolas I. thug Gregory I. breith an aghaidh Phelagius II. agus Leo VII an aghaidh Arian III. agus Nicolas I. an aghaidh Zacharius. Dh' fhuagair comhairle Chonstance agus Gelasius II. òrduighean an aghaidh cheile agus rinn comhairle Trent agus Gregory III. air a amhuil cheadna, &c.

Agus ata e leór shoilleir o na h òrduighibh feir gun do thilg comhairlean maile re Papaibh bonn os ceann, reachdaibh a dhaingnigh comhairlean agu Papaibh air an ceann.

Ann an da chomhairle Choitchinn, ann san raibh Papaibh air an ceann, agus leis an d' aòntuigh iad eadhon, comhairlibh Bhasil, agus Choftware, dhaingnigh iad ughdarras comhairle os ceann a Phapa, agus is cinnteach do reir barrail nam Papanach, c' ait a bith am biodh an t ard ughdarras air a shuidheacha 'seigin do 'n neo'-thuitteamachd bhiodh 'n sin mar a cheadna: Gidheadh, le da chomhairle eile, agus Papaidh air an ceann ag aóntucha' leó, eadhon, comhairle Florence, agus Lateran, bha ughdarras a Phapa os ceann comhairle air òrdughadh.

C. Ciod e an seathadh teagastg do 'n ghne so, ata air sbeoladh gu seasmhach le eaglais na Roinh?

F. Gu bheil eidir-mheadhoin-fheara eile eidh Dia agus duine thuille air Josa Criost, mar 'ta naoimh agus aingle, ach gu sonruighe an Oighe Muire.

C. Cionnas ata thu dearbha, gur teagastg breige so?

F. Ata focal De gu foilleir a' nochda gur h e Josa Criost an t aon Eidir-mheadhoin-fhearr amhairt Tim. ii. 5. "Oir is aon Dia ata ann, agus ao "

" Eidir

Eidir-mheadhoin-fhear eidir Dia agus daoine, an duin' Josa Criost;" agus ata an riosun ag leanntuin, A thug é fein na eiric air son nan uile." Agus ha'n fheadar an urrad so a radh air son naomh, o aingeal air bith, agus uime sin, cha'n fhead iad hi nan eidir-mheadhoin-fheara dhuinne, do bhri' ach d' tug iad eiric air ar soinne.

C. O'n ata an scrioptur ag dimheanacha dhuinne, gur 'e Dia amhain, ata fiosrach air croidheachan chloinn in daoinibh, nach 'eil urnuighean re naoimh agus aingle, 'g nach 'eil fios air smuainteadh a chroidhe, neo'-dhia'aidh, gus mio-riusantadh?

F. Is cinnteach sin.

C. Ge'ta'n scrioptur ag dimhineacha dhuinn nach 'eil ch aon Eidir-mheadhoin-fhear amhain eidir Dia agus sine, nach 'eil na Papanaich a deanamh urnuigh re inglibh agus naoimh, cha'n ann amhain mar eidear-headhoin-fheara iochdranach, ach air uaireadh mar ard-dear-mheadhoin-fheara?

F. Ata iad. Ann san urnuigh ris a bhan naomh Annie, ataid ag labhairt ria; "O Annie a bhean leis an Uan, foillfich sinne o'n leath stigh, sgrios freamha a pheacaidh. O bhean uasal oirdhearc, an diaidh trioplaidibh an t faoghal so, aifig thusa sinne chum na cuideachd bheannuite." Faic *Lissal. clo'-bhuala Par. 1520.*

C. Cionnas ata thu dearbha gu bheil an teagastg so ag realladh dhaone gu peacadh?

F. 1. Do bhri' gu'm bheil e'ná chionfa 'a thoirt asonoir do Chriost an t aon Eidir-mheadhoin-hear amhain.

2 Do bhri' gu bheil e'g an tarruing chum iodhol-dhradh gu direach, le bhi toirt an ádhraidh sin do hreatuiribh, ata dligheach do Dhia amhain.

C. Creud e an seachdamb teagastg Papanchata ag-realladh dhaone chum gniomhartha peacach?

F. Teagastg na briogh-atharrach'.

C. Ciod e ta iad cialluchadh leis an fhocal chruidh so?

F.

F. Ataid a' cialluchadh ni ata móran n' as cruidhe, agus ni nach 'eil iad fein ag tuigfin, eadhon, Gu bheil an t aran agus am fion ann sacramaint suipeir an Tighearna, air ball an diaidh an coisreaga, air an tharracha gu fior chorp agus fuil Chriost.

C. Am bheil iad ag radh le danachd ann lorg do 'n t sagairt, na focail sin a labhairt, 'S e so mo chorpsa, gu bheil an t aran agus am fion air an tionndadh, gu fior chorp agus fuil, craicinn, agus cnamhan Chriost ?

F. 'S e sin is seagh dhoibh sin.

C. Ciod e a deir thu ris a bha'rail so ?

F. Gu bheil i roi-mhi-riusanta, agus na mearachd sgriosach, ata tilgeadh bonn os ceann gach eolas agus crábhadh ; air achd, as gu bheil í cur as do fhia'nais ar mothachaibh ; agus ar riosun, agus do fhia'nais nan scrioptuir, air am bheil gach uile eolais agus crábhadh air an steigheacha'.

C. Cionnas ata so an aghaidh fia'nais ar mothachibh ne ?

F. Do bhri' gu bheil ar sealladh, ar blas, agus ar bóltrach uile, ag innseadh dhuinn ; gu bheil an t aran agus ann fion, an diaidh an coisreagadh ag fantuinn mar bha iad roimhe.

C. Agus ciód e a leanas air a so, ma dh' fheadas ar mothachibh ar mealladh do ghna ann sna nithe as foilleire ?

F. Ni ro-olc ; oir dhéarbh ar Slanui'-fhear a theagasc leis na miorbhuite a dh' óibreach è fa chomhair suile dhaoine : Uime sin, ma dh' fheadas mothachaibh dhaoine am mealladh ann sna cásáibh as foilleireadh, ata crich air gach uile mhiorbhuile, agus ata 'n dearbha móir so air firinn a chreidimh Chriostuidh air a thoirt air falbh gu tur.

C. Cionnas ata so a' cur an aghaidh ar riosun ?

F. Ata ar riosun ag innseadh dhuinn, nach fhead an t aon chorp, a bhi ach san aon áit' san aon am.

C. Creud ata 'n scrioptur ag radh ma thiomchiol ?

F. Gu bheil corp Chriost ar neamh, far am bheil é re " fantuin gu aimsirbh aifig na uile nithe," Gniomh. iii. 21. Ata Chriost é fein, an diaidh a choisreagadh,

choisfreagadh, ag radh ris an fhion a thug é d' a dheisciobluibh, *Toradh na fionamhuin*, Mat. xxvi. 29. Agus deir an t abstol Pol ris an ni a bha 'n luchd comuineach' a' gabhail, aran agus fion; "Ach "ceafnuigheadh duin' e fein, agus mar sin itheadh "é do 'n aran so, agus óladh é do 'n chupan so," i Cor. xi. 28.

C. *Cionnas ma seadh ata briathraibh sin Christ r' an tuigfin*, Mat. xxvi. 26. Is é so mo chorpsa?

F. Mar 'ta gach Protestanach agus gach Papanach ag tuigfin na m'briathraibh sin, i Cor. x. 4. "Agus b'i "a Charruig sin Criost." Mar so, "Is e an t aran "so mo chorpsa," mar gu 'n abradh é, "Ata 'n "t aran so a' taifbean mo chuirpse," agus ata é mar chuimhneachan dhuibhse air, agus uime sin, ata é ag radh osbarr, "Deanamh so mar chuimhneachan "ormsa."

C. *A dubhaint thu, gu bheil teagastg na brigh-atharrach* "ig mealladh dhaoine gu peacadh; cionnas ata so foilleir?

F. Ata e 'g an tarruing chum iodhol-ádhraidh, ni ata air a dhiteadh le Dia ann san scrioptnr naomha char gach peac' eile.

C. *Cionnas ata e 'g am mealladh gu iodhol-ádhraidh?*

F. Air bhi do na Papanaich air an teagastg, gu bheil an t aran agus am fion, an diaidh an coisfreagadh, da rireadh air an atharrach' gu corp agus fuil Criost, is iomchuidh leó ádhradh cràbhach a thabhairt dhoibh; ach, mar dhearbha linne, gu bheil iad ag fantain an diaidh an coisfreagadh, mar bha iad roimhe, ata iad re ádhradh do chreatuir ni is é an t iodhol-ádhradh is mó.

C. *Ciod a dubhaint Averos an t ailsinneach Arabianach n' an teagastg so?*

F. "Do chuairtigh me (deir eisean) an saoghal, 'agus thachair luchd bar'aile eagsamhuiil orm, ach 'reachd, no luchd saobh Bharail co neo'-mhothachail ris na Criostui'ean ni fhascas riámh, oir le 'm fiacla fein ataid ag ith an Dé d' an bheil iad ag deanamh

"deanamh àdhraidh."

C. Am bheil Cajeton am Priomh-cheann ag aid' iche nach 'eil é 'n áit' air bith 'san t seisgeul, gu bheil an t aran air atharrach' gu corp Chriost, ach gu bheil an teagast so aca o ughdarras na h eaglais?

F. Atá é. Faice a leabhar Aquin. part. 2, 3.

C. Nach 'eil ar Slanui'-fhear ag radh ris an fhion ann sa chupan an diaidh a choisreagadh, Toradh na fineamhuin?

F. Atá. " Cha 'n ól mi o so suas do 'n toradh " so na fineamhuin, gu 'n uig, &c. Mat. xxvi. 29.

C. Nach deacha na h uiread do cheuda bliadhna seachad do 'n Chriostui'eachd ma 'n eadas ionradh air teagast na briogh-atharrach san t saoghal?

F. Chuaidh. Oir ata A'usin a bha ann sa cheartadh linn, agus d'am bheil meas mór an eaglais na Roimh, ag radh ris an aran agus an fhion ann an sacramaint na suipeir, " Comhartha agus cosamhluchd cuirp agus foladh Chriost; agus atá Gelasius am Papa a bh' ann an deireadh na linn sin fein, ag radh, " Cha " 'n 'eil an t arán agus am fion ann san t sacramaint, " ag sgur o bhi nan aran agus 'n am fion thaobh " brigh agus nadurra, ach is iad iomhaigh agus cos- " amhlachd cuirp agus fola Chriost *." Agus ata ard chomhairle Chonstantinople ann san ochdamh linn, ag radh re sacramaint na suipeir, " Iomhaigh cuirp " bheó Chriost †.

Thog teagast na brigh-atharrach ceann an-toiseach le manach ann san t seachdamh linn, agus na dhiaidh sin ghabh dara comhairle Nice, rí a gu failteach, a thug air thus a steach ádhradh iomhaighean ann aghaidh comhairle Chonstantinople. Na dhiaidh sin, bha 'n teagast so, air a thoirt chum eaglais nan Laidinn an san naothadh linn, le Pascaius Radbertus, Abbot Chorby, mar'ta Bellarmine, agus Sirmonodus, da sgriobhadair Phapanach ag innseadh dhuinn, ach rinneadh consughadh an aghaigh an teagaist so, tuilleas 300 bliadhna, le daoinibh eo chliuteach, thaobh foghlum,

foghlum, agus diadhachd, fa bh' ann sna h amaibh sin, agus ni'n drinneadh puing creidimh dhith, gu'n uig ceathramh comhairle Lateran ann san dara linn deug, faoi Phapa Innocent III. an neach a thuidheich an geur rannsughadh an toiseach, agus cha raibh sí air a daingneachadh gu'n uig comhairle Trent ann sa chuíeadh linn deug. Ata Erasmus a chaith a bheatha, agus a dheug na Phapanach, agus a bha na-b' fhiosraich na móran air sgriobh-aibh aithreacha' na h eaglais ag radh, "Gu raibh " se an-moch m' an raibh an bhrigh-atharrach' air " a mineachadh leis an eaglais, agus gu raibh a " h ainm agus a nadur an ain-fhios do na sinsiribh."

C. Nach 'eil na Papanaich ag innseadbh dhuinn gneadh uile chumhachd Dhe brigh-atharruch' oibreachadh?

F. Ata iad; ach mar ata brigh-atharruch mi-riusanta, agus na ní ata cur na aghaidh fein, cha'n fheadh é bhi na chusboir cumhachd diadhaidh.

C. Nach 'eil ar Slanui'-fhear ag radh, Mur ith sibh feoil Mhic an duine, agus mar ól sibh fhuil, cha'n 'eil beatha agaibh ionnaibh? Eoin vi. 53.

F. Ata é; ach ann fa chaibideul sin fein, rann 63.. ata é ag radh, "Se an spiorad à bheothaicheas, " ni bheil tairbh air bith 'san fheoil, na briathra " 'ta mis' a' labhairt ribh, is spiorad agus is beatha " iad;" far am bheil é gu foilleir ag innseadh dhuinn, 'gu raibh na labhair è mu thiomchioll ithé fheola, agus ól fholá san, r' an tuigfínn air doigh spioradail, agus nach b' ann air doigh chorpora.

C. Nach 'eil e leoир shoilleir gu do thuig deiscibuit Chriost na briathraibh sin, Se fo mo chorpsa, &c. air doigh chosamhlaichd?

F. Ata; oir an tuigeadh iad é air doigh chorpara, thaísbeine iad an iongántas mu theagafg co neoghnathaithe, agus co mhór an aghaidh am mothaiseche agus an ríofun, agus is cosmhuil gù labhradhl iad air an doigh sc, "A Thighearna, cionnas a dh' fheadas é bhi gur h é an t aran so do chorpsa,

agus am fion so t'fhuil so, 'n uair ata thu a' t shuidhe linne, agus ag cainnt rinn!—Cionnas a dh' fheadas e bhi, gu'n d' toir thu dhuinne do chorp, do chorp gu h iomlan r' a ith, agus t'fhuil gu h iomlan r' a h ól, agus sin le d'lamhan fein?" Ach chi finn nach do nochd iad ionngantás air bith mun chuis fo, ni as mo na rinn iad 'n uair a dubhaint è ann ionadaibh eile, *Is mise an dorus, Is mise an fhineambuin.*"

III. C. *Ach a dubhaint thu, gu bheil mar an ceadna, iomad ni 'g an TEAGASG le eaglais na Roimh, ata an aghaidh focail De, agus uime sin, na mearachdaibh sgriosach: an ainmeich thu cuid dhuibh dhamb?*

F. 'S iad an t seachd so a chuid as sonruigthe dhuibh, *eadhon,*

1. Nach 'eil gach aon ni feumail chum slainte againn' ann san scrioptuir.

2. Gu 'm bheil iad dorcha doi-thuigfin ann an cuid do nithe priomh fheumail r' an creidfinn.

3. Gur h é Papa na Roimh fui-cheimnígheadh, no fear ionad an abstol Pheadair, agus ard cheann na h eaglais Chriostuidh.

4. Gu 'n do shuidheioh Dia ann a eaglais, aon ard bhreitheamh ata neo'-mhearachdach ann cui-sibh creidimh.

5. Gu bheil Jósa Criost ann san áifrionn, air a thoirt suas mar iobairt leis an t sagairt, air son peacaidh nam beó agus nam marbh.

6. Gum bheil anmaibh nan naoimh, re h am báis ag dol do ionad ris an deir iadsan Pugoideorachd, chum bhi air an glanadh o gach aon pheanadh m' an d' theid iad a stéach do rioghachd neamh.

7. Gur h é eaglais na Roimh an fhior eaglais amhain, agus nach fhead neach air bith, bhi air a theasairgin a sgaras è fein uipe.

C. *Cionnas ata thu dearbha, gu bheil e 'n aghaidh focail De, bhi ag radh, Nach 'eil gach aon ni ata feumail chum slainte ann sna scrioptuiribh naomha?*

F. Ata e soilteir o bhriathraibh an abstoil, 2 Tim.

iii. 16, 17. "Ta an scrioptur uil' air a dheachdadh
 "le Spiorad De, agus 'ta é tarbhach chum teagaisg,
 "chum spreige, chum leafachaidh, chum óilein ann
 "am firinnteachd : Chum 's gum bi óglaoch Dhe
 "coi'-lionta lan deas chum gach uile dheadh oibre."
 2 Tim. iii. 15. "Agus o bha tu a' d' leanabh gu 'm
 "b' aithne dhuit na scrioptuir naomha, ata comas-
 "ach air thusa dheanamh glic chum slainte."

C. Nach raibh aithreacha na h eaglais, re iomadh finn,
 ag radh mu na scrioptuire naomh, gu 'n raibh gach aon
 ni feumail chum slainte r' an faghail ionnta?

F. Bha. Is gann ata puinc air bith do'n chreidimh Chriostaidh leis am bheil iad ag aontuchadh co aon sgeulach. Ata Irenæus ag radh, "Ata na scrioptuire iomlan, air an labhairt a fhocal agus "Spiorad De *." Ata Tertullian ag radh, "Nochda' iadsan ata do bhéith Hermagenes dhuinn' gu 'm bheil e sgriobhta; agus mar 'eil e sgriobhta, bith-eadh eagal orrasan gu bheil do ruinn a' feitheamh air na h uile a chuireas ris, no bheir air falbh;" agus airis a deir è, "Ata mi moladh iomlanachd nan scrioptuire." Agus a deir Bafil, "Is aomadhl foilleir o'n fhirinn, bhi cur cul ris na puincibh ta sgriobhta, no bhi toirt a steach ni air bith nach 'eil sgriobhta." Deir Clemens Alexandrinus re aontuchadh an t Sean Tiomnaidh, agus an Tiomnadh Nuaidh, "riaghait chinnteach na h eaglais, agus clach dearbhaidh an ni ata fior o'n ni ata na bhreig." Deir Chrysostom ris na scrioptuiribh, "Meidh ro cho-thromach, agus riaghait chinntich na firinn dhiadhaidh †." Agus deir Vincentius Lirinensis, "Ata lagh, no riaghail nan scrioptuir iomlan ‡."

C. Cioanas ata thu dearbha nach 'eil na scrioptuiribh doircha doi-thuigfin, ann nithe feumail chum slainte?

F. Ata 'n Salmodair ag radh, "Gu raibh focal De mar lochraann d' a chosaibh, agus mar sholus d' a cheimibh," Sal. cxix. 105. Agus ata ~~an~~ ab-

stol Pol ag deimhinneacha, "Ma ta ar soisgeul ne
" folaichte, is ann dhoibh fin'ta caillte ata se fo-
" laichte." "Ann san do dhall dia an t faoghail
" an intinn," 2 Cor. iv 3, 4.

C. Mu bheir sinn an aire gu neo'-mheangail do na bheil
air a chuir fios gu soilleir ann san serioptur, agus mu ni
sinn saothair le dicheadh, chum eolas fhaghail air an fhir-
inn, am bi sinn air ar coimhid o mhearrachdaibh millteach
ann an crábhadh?

F. Bitheadh sinn, (deir ar Slanui'-fhear) "Ma's
aill le neach air bith a thoils a dheanamh, (eadhon
toil De) bithidh fios aige m' an teagastg an ann
o Dha ata è, no 'm bheil mife a' labhairt uam
fein," Eoin vii. 17. Agus mar 'ta congnamh
gràsmhor an spioraid naoimh air a ghealltain do
gach neach ata gu h' iriosal, agus le durachd g' a
iarruidh, gun teagamh coimhideal eisean na h uile
o mhearrachdaibh millteach, ata gnathacha' meadh-
ona' nan grás gu dithchiollach, agus ag asluchadh
congnamh o Dha, agus ag beachdacha' air na scriop-
tuire air dcigh iomchuidh.

C. Nach 'eil deadh ádkbhar aguinn a mheas, gur
teagastg breige an teagastg Papanach sin, ata cur suas
beul-oideas eaglais na Roimh ann an co-ughdarrings ris na
scrioptuiribh naomh?

F. Ata gu cinnteach.

C. Nach 'eil na conspoideadh a thog ceann mu choimhidh
nu caisg, mu aith-bhaisdeadh eiriceachdaidh, agus conspoid-
eadh eag-sambail eile, nan dearbha soilleir air neo'-chinnt
gach beul-theagastg?

F. Ata iad.

C. Cionnas ata thu dearbha, gur mearachd bhi ag
radh gur h'e am Papa mar foi-cheimnicheadh, no fear
ionaid an abstoil Pheadair, ard cheann na h'eaglais
Chriostaideh?

F. Ge do b'e an Papa da rireadh, fear ionaid
Pheadair, ni nach b'urradh na Papanaich a dhearbhá-
riamh; gidheadh, cha bu choir dh'a tuilleadh ugh-
dárrais

darrais a ghabhail dh'a fein, na bha' g' an abstol fin; ach ni 'n raibh ughdarras air bith ag Peadar ois ceann nan eglaisibh ach mar bha g' na h abstoil eile.

C. *Cionnas a dhearbas thu fin?*

F. Ata e foilleir o iomad áite do 'n scrioptur, deir in t'abstol Pol d'a thaobh fein, "Nach raibh é bheag "air bith fuidh na h abstolaibh a b' airde," 2 Cor. xii. 11. agus air fàth airid, "Sheas é 'n aghaidh "Pheadar as eadan, chionn gu raibh é r' a choir-eachadh," Gal. ii. 11. Dh'órdugh na h abstolaibh a bha ann Jerusalem do Pheadar dol do Shamaria; ni nach b' urradh iad a dheanamh nan bitheadh é na b' airde na iadsan, Gniomh. viii. 14. agus an uair a phill è o Cefarea, "ghairm eaglais Jerusalem 'gu "cunntas é air son a ghiulan," Gniomh. xi. 2.

C. *Nach 'eil Criost ag radh?* Is tusa Peadar, agus air a charraig so togaidh mise m'eaglais?" &c. Mat. xvi. 18.

F: Ata é; ach ata e foilleir gur h i an aidmheil a rinn Peadar, a charruig ata air a h ainmeacha' ann an rann 16, eadhon, *Is tusa Criost Mac an De bheo.* Osbarr, nach deirir ris na faidhibh, agus na h abstolibh gu coitchinn an steigh, no bhunait air an do thogadh an eaglais? Eph. ii. 20. Agus an cumhachd fuasglaidh agus ceangail a thugadh do Pheadar, fhuair na h abstolaibh eile o'n Tighearna, Mat. xviii. 18. Nach 'eil ar Slanui'-fhear gu foilleir ag toirmeasg do neach air bith d'a dheiscioblaibh, bhi 'g agairt ughdarras thar chach, Mat. xx. 26, 27. Agus nach 'eil Peadar fein ag diultadh a leithid fo do ughdarras? 1 Pead. v. 3. Mu bha Peadar air a sgeuduchadh leis an ughdarras fin, is deimhin nach raibh fios ag air, ni 'mó a' chuir é an gniomh e. Ann fa' cheist mhòir fin a laimhsicheadh ann an comhairle Jerusalem, thaobh é bhi mar fhiacha air na Cinneach lagh, nan deas-ghnath a choimhead, cho b' è Peadar, ach Seumas a chur crioch air a chuis, oir a dubhaint eisean, "Uime fin, is i mo "bhreith, gun sinn a chur dragh orrasan," &c. Gniomh.

Gniomh. xv. 19. Ata Cyprian, aon do aithreacha na h eaglais, ag radh, "Gu b' ionnan do na h ab- " stoilibh eile agus do Pheadar, gu raibh an aon " tomhas do onoir, agus do chumhachd air an lui" " easach' orrá uile.

C. A dhubhart thu, nach b' urra' na Papa naich riamh a dhearbhà, gur b' é an Papa fui'-cheinnighe Pheadair; an d' tainig iad gaoirid ann sa chuis fo a cho-dughadh?

F. Thainig iad; na áite sin, 'ta euid do na sgriobh-aich Papanach ag aich-shean gu raibh Peadar riamh san Roimh; agus a deir Papa Pius H. 'n uair a bha é na phriomh-cheann, "Nach raibh ach beag meas " do eaglais na Roimh romh chomhairle Nice," — Ni nach bitheadh mar sin, am biodh an t ughdarras ata am Papa'g agairst anois aige thaobh Pheadair. Ata e fior gu bheil beul-theagasc neo'-chinnteach aig na Papanaich, gu 'n d' eug Peadar na mhartireach ann san Roimh; ach ge do bhithidh a chuis darireadh mar sin, ciod e ata e deanamh air an son? — Ata an argumaint ataid ag tarruing uaithe so thaobh ughdarras a Phapa bhi ag teachd o Pheadar, co neo'-chosmhail, as ge do tharladh do ard easpoig Shasgan, eug ann an sgeurachd airid, gun agradh ministeur na sgeurachd sin, gu 'm bunaidh ard riaghachadh na h eaglais do ghna dhafan, is d' a luchd-ionad san áite sin, do bhrigh gu d' eug an t ard easpoig ann sin.

C. Cionnas ata thu déarbha gur mearachd bhi ag radh, gu 'n do shocruigh Dia na eaglais breitheamh neo'-thuiteamach ann cuiuibh creidimh? Minich teagasc eaglais na Roimh air a cheann so cail-eigin n' as coillionta, agus ciol é 'ta iad ag ciallachadh le breitheamh neo'-mhearrachdach?

F. Ge 'ta so na puinc ro shonruigte leósan gidheadh, ni bheil iad ag corda 'na measg fein m an chuis, ata cuid le breitheamh neo'-thuiteamach a' tuigfin a Phapa; cuid comhairle choitchinn leis an aontuigh am Papa, agus cuid eile comhairle choitchinn, co dhiu a dh' aontaigheas, no nach aón-taigh eisean leó

C. Cio-

C. Ciod i a chunail ata agad an aghaidh an teagaifg so?

F. Ata iomad ni gun teagamh a' teilgeil an teagaifg so bonn os ceann, mar'ta mearachdaibh ro mhór inn fan do thuit móran do na Papaibh, agus ard chomhairlibh, eas-cordadh an giulan, agus neo-ionsgéulachd an órdúighean, aon Phapa ag diteadh ní le 'n d'aontaigh an neach a bha air thoiseachair, aón homhairle cuir cul ris na dh'órdúigh comhairl' eile.

— Ris na labhair me cheana thaobh na 'n Papaibh gus comhairlaibh, cuireadh mi na nithe a leanas sheanachas air a dheadh bharrantach'. Bha Papa Ioin III. air agairt air son bhi ag aich'shean neo-hásmhorachd an anama le comhairle Choftance, ha Papa Gregory XII. agus Benedict XIII. air an ur a thaoibh air son eiriceachd, le comhairle Phisa, ha Eugenius IV. mar sn ceadna, air a chur as áite comhairle Bhasil, agus fada roimh sin, chur Papa Iberius a lamh re bar'ail nan Arianach ann comhairle Syrmium. Ata an sgriobhadair Papanach Gebrard ann labhairt air an 9. agus 10. linn, ag radh, Gu raibh na Papaibh 'na 'n cul-sheamhnachain, agus cha b' ann nan abstoileach.' Agus ata aronius an ti ata g' am mór chliuach', ag aid'ichdh, "Nach raibh ionnta ach torathaire granda, a thilgeadh amach as an dreachd, agus gun raibh an Roimh air a riaghluachadh le striopachaibh laidir salach, leis an raibh easpoigeachda' air an atharrach', agus easpoigeán air an deanamh." Dh'leadain iomad eisampleir a thabhairt, air ain-eolas, mhaith is air aingidheachd, agus eiriceachd na Papaibh. Nuair a ghrios na Jesuitich air Innocent X. breith a thabhairt mu sgriobhaibh Jansenius, aid'ich é gu foilleir nach do thuigé na nithe sin, oir s' eisean, "'S fear lagha mise,' agus cha diadhaire."

C. C' uine, agus co, leis an do lui'-easaiche an t' ard chdranachd, so an toiseach air Papa na Roimh thar gach spóig eile?

F. Bha 'n t uaghdarras so air a thabhairt do Boniface

Boniface III. le Phocas ann fan t seathadh Finn, neach a mhurt an t Eimpere Mauretius, agus a chuir é fein suas gu h eacorach ann fan eimpeirachd; do bhrigh gu'n do chliuach Boniface am murtadh sin.

C. Am bheil riosun air bith eile agad' na aghaidh so?

F. An òrduighe Dia brietheamh neo'-thuiteamach chum's gu d'thigeadh gach Criostuidh ga ionusuidh dh' innseadh na scrioptuireadh naomh ñ dhuinne, c'ait am fuidhemid é; ach is co fhada 'ta na scrioptuiribh naomh o leithid so do bhreitheamh a nochd dhuinn, as gu bheil iad ag iarruidh air gach Criostuidh bhi ag rannsuchadh, agus bhi toirt breith aí a shon fein, mar dhearbh fínn cheana.

C. Nach'eil na Papanaich ag deanamh feim do Mha xviii. 15, — 18. mar dhearbha air neo'-thuiteamach an eaglais sin?

F. Ata iad; agus is leóir ra thoirt fanear, nach'eil ar Slanui'-fhear a labhairt mu chuisibh creidimh ach a thaobh oilbheum diomhair; agus ann'sa cuisibh sin, cha'n'eil eaglais na Roimh a' cuir roimh bhi neo'-mhearachdach.

C. Nach'eil eaglais na Roimb, a' cuir cul ris an lit chum nan Eabhrúeach, agus ag radh, nach raibh i a a meas mar chuid do'n scrioptur ann am Jerem, a bliathair 400 bliadhain ann diaidh Christ?

F. Ata. Agus ata e ag leanntuin, gu raibh eaglais na Roimh ann am mearachd ceithear cher bliadhna, no gu'm bheil í am mearachd riabh o am sin.

C. Nach'eil na Papanaich ag amharc air comhain Trent mar chombairle choitchinn, agus nach'eil na nit air an do reatugh i air an gabhail leo', mar fhirin sheasmbach?

F. Ata. Ach cha'n'eil coir cheart air bith a a chombairle sin, ainm comhairle choitchinn ghabhail dhi fein, do bhri' gu raibh i air a deanamh suas air a chuid bu mhó, do na h Eidiltich a blair am beathacha' le cuirt na Roimh; agus is

Fhada a bha iad o bhi saor ann an riosunacha, as gu d' rinn cuirt na Roimh i fein' na maighistir air in conspoid, air achd is nach rachadh ni air bith i chonsuchadh, ach na chuireadh targraidheoir * a Phapa fa 'n comhair. Agus cha 'n 'eil duine co' hromach air bith, a leughas an reachdaibh, mar griobhadh le Athair Pol, ag Priomh-cheann Palovicine iad, nach fhaic gu soilleir, ann aite bhi air in sdiura' leis an Spiorad Naomh, agus a lathareachd i bhi aca, gu d' rinn cuirt na Roimh le mile inn-eachd, briainn, duaifibh, agus bagraibh, an coihisional sin a sdiuradh mar a b' aill le.

C. Nach 'eil an riosun ata na Papanaich ag tabhaint ir son neo'-thaiteamachd englais na Roimh, ag tarruинг buan an creidimh Criostuidh a thilgeadh bonn o's ceann?

F. Ata; oir at-sid a' riosunacha gu bheil e feumail gu'm bithidh an eaglais neo'-thuiteamach, thaobh gu raibh an eaglais Iudhaich mar sin. 'Noise, ma bha neo'-mhearachd air a shuidheacha' ann san eaglais Iudhaich, mar ata eaglais na Roimh a' confuchadh, b' eigin gu raibh fo air a shuidheacha (mar i deir iad cuideachd) ann san ard shagairt agus a chuit; ach mu bha iadsan neo'-thuiteamach, bha ur Eslanui'-fhear air a dhiteadh le co'-throm le guth in ard shagairt, agus a chomhairle.

C. Ata thu ag radh gu 'm bheil teagaisg na h'áifrinne an ighaidh nan scrioptuire; thaobh ann sin gu bheil iobairt, ur a toirt suas do ghna air son peacaidh nam beo, agus na narbh. Ciod e ata agat r' a radh na aghaidh so?

F. Ata iomad aite do'n scrioptuir naomh, Eabh. x. 25, 26. "Ni bheil Criost 'ga iobradh fein gu minic, oir mar sin b' fheumail è dh' fhlolang gu ninic o thoiseach an t saoghal, ach a noise dh' fhoillsicheadh é aon uair an deireadh an t saoghal, chum peacadh chur air cul, trid é fein iobradh." Agus airis, "As eagmhuis doradh fola ni bheil naitheanas peacaidh," Eabh. ix: 22. Ata è air innseadh

seadh dhuinn mar an ceadna, Eabh. x. 14. "Oir le
"aon iobairt rinn é choidhch foirfe iadsan ata air
"an naomhacha."

C. *Am bheil coir air bith aig' teagascg na h áifrinn air
aoisnhorachd * agairt?*

F. Cha'n 'eil. Is beag nach 'eil e co an-moch re comhairle Trent. Cho b' aithne do aithreacha na h eaglais a leithid so do theagascg. Ata Justin Martyr, ag radh, "Gur iad urnuighibh agus bui'eachais deadh dhaoine, na h iobairtaibh amhain ata taitneach do Dhia†." Ata Origin ag radh, "Is iad ar'n altaire rún gach duine ionruic †." Agus ata Lactantius a' labhairt mu iobairte, ag radh, "Is i an iobairt ata "taitneach do Dhia, buidheachas, agus laoidh, is "beannacha' amhain iobairt sin." Ata Cyprian ag radh, "Thug Criost é fein suas do Dhia mar "iobairt, agus dh' aithn' é an comunacha bhi air "a chumail suas mar chuimhneachan ar fein." Agus ata Athanasius ag labhairt ann sna briathraibh sin, "Ata iobairt, ar Slanui'-fhear aón uair air "tabhairt a' deanamh gach aon ni iomlan, agus a' "fantuin daingean gach am."

C. *Ciod e 'ta thu tarruing o na briathraibh sin?*

F. O nach 'eil dortadh fol a ann san áifrinn, agus o nach 'eil ar Slanui'-fhear ag fulang ath-bhuailt, uime sin, ni bheil iobairt, no maitheanas peacaidh ann san áifrinn.

C. *A dubhaint thu, gur mearachd bhi ag radh, gu bheil anamaibh nan creidmhich ann diaidh na beatha so, dol do ionad ris an deir na Papanaich Purgudoireachd, chum bhi air an glanadh o'n uile pheacaidh, m' an d' theid iad do rioghachd neamh; creud nariosunaibh leis am bheil thu a tilgeadh na bar'ail so bonn os ceann?*

F. Ata finn a' leuga san scrioptur, "Gum bheil "fuil Iosa Criost a' glanadh o gach uile pheacadh," i Eoin i. 7. Uime sin, ni bheil feum againn' air ionad glanaidh air bith eile; mar so, 'ta bar'ail Pur. goidearachd,

* Arsantachd. † Epist. 28. ‡ Origen contra Celsum,

oidearachd, na h eacoir shoilleir air dioladh Chríost mar ata i cialluchadh nach raibh sin leór foghaineach.

C. Nach 'eil cuid do dhaoinibh foghlumta eaglais na Roimh ag aid'ichedh, nach 'eil bunachar air biths san riopnir air son teagaisg na Purgaidearachd?

F. Ataid. "Leugh me (deir Papa Gelasius) air an laimh dheas, agus air an laimh chli, ach cha'n ithne dhamh treas áite." Agus deir Priomh-cheann isher, Easpoig Rochester, "Ni bheil ach beag luadhbh air purgoidearachd a' measg nan sinsireadh.

C. Nach do theiseach Papa Gregory ann toiseach na athadh linn, air misneach a thoirt do theagaisg na purgoidearachd?

F. Thoiseach; ach cha do labhair iad air mar ní nnteach gu 'n uig bliadhna ar Tighearna 1140, gus rinneadh puinc creidimh dheth le comhairle lorence, mu thiomchioll 300 bliadhna roimhe so, gus na dhiaidh sin, le comhairle Trent.

C. Ata eglais na Roimh ag radh, gur h i fein amháin an fhior eglais, agus nach fhead neach air bith, iubh air a theasairgin, a sgáras è fein uaire; cionnas ata earachd an teagaisg so foilleir?

F. Ata so foilleir o chomharthaidd airid fior eglais, eadhon, bhi ag teagaisg nithe do reir focail De, gus le bhi cur cul ris gach teagaisg ata 'na aghaidh: 'Noise, nochd sinn cheana le iomad eisampleir, i bheil teagaisgaibh eglais na Roimh easaontach i na scrioptuireadh naomh, agus gu direach nan haidh; uime sin, cha 'n fhead e bhi gur h i an fior eglais, ach is eigin gur eglais ro thruail-lh i.

C. Am bheil eglais na Roimh da rireadh ag teagaisg, ch fhead neach air bith bhi air a theasargin, naebh 'eil a co-chomunn sa, agus nach 'eil a' creidfin mar 'ta is e creidfin?

F. Ata comhairle Trent a' daingneacha an teagaisg sin, agus ata gach Papanach ag aontuchadh le

aifgibh comhairle Trent mar phuingibh creidimh; agus ata creid Phapa Pius IV. a' labhairt air na phuingibh a dhaingniche le comhairle Trent, ag radh riuit, "Am fior chreidimh Coitchinn as eagmhuis nach fhead duin' air bith bhi air a theurnadh.

C. Nach 'eil a' Phapanachd uime sin, na creidimh rathairc'eil?

F. Ata. Agus ata e'r' a thoirt fanear osbar, gu'n do chuir comhairle Trent suas da phuing dheug creideamh, nach cualas riamh iomradh orra ann aon chreid feadh an t saoghail.

C. Nach raibh an teagastg Papanach mu sbeachd sacra mante ann ain fhios do 'n eaglais o shean?

F. Ni an cualas riamh iomradh air teagastg seachd sacramainte ann san eaglais Chriostuidh, re ceithi no cuig ceud bliadhn' ann diaidh Chriost.

Ata sean aithreacha na h eaglais a' luadh amhain air dias, *eadhon*, baisteadh, agus suipeir an Tighearna Ata Justin Martyr, ann deireadh a dhara dion leith-sgeul ag aithris air dias amhain. Ata Chrysostum*, Cyril †, Theophilaet, Ambrose, Austin agus Damascean, ag sgriobhadh, gu raibh an t uisge agus an fhuil a thanig amach a taobh ar Slanuifhear, ag cialluchadh sacramainte na h eaglais, *eadhon* an t uisge am baisteadh, agus an fhuil suipeir a Tighearna. Ata iomad sgriobhach Papanach a aich-sheun teagastg nan seachd sacramainte. Ata Hugo de S. Victore ag aich-sheun gur sacramair ola báis. Ata Halcot ag radh, nach aon sacramaint co'-dhaingneach. Ata Priomh-cheann Beffaron ag aidmheil da shacramaint amhain, baisteadh agus suipeir an Tighearna. Ata an Cleireach Pánormitan ag radh, "Nach d' órdugh Criost pean: "fhlang mar shacramaint." Ata pósadh, ag órdugha' gu deimhin nan gniomhartha greadhnaidh ach ni bheil cuid air bith ionnta, do na nithe d' a

bhc

* Chrysost. in Jo. Hom. 87. † Cyril in Jo. l. 12.

† Aug. in Tr. 9.

obhell sacramainte air an deanamh suas. B' i comhairle Florence, ann sa bhliadhna 1438. a cheud chomhairle a shuidheich air áireamh seachd sacramainte.

C. Mar bharantas air teagastg ola báis, nach 'eil na Papanach ag deanamh feum, do litir Sheumais v. 14, 16?

F. Ata iad; ach ata e soilleir, gu bheil an t áite in ag labhairt, thaobh gibhte miorbhuiileach slanigha easlantibh, a lui'seacha air na h abstoilibh, agus cùid eile. ann sa cheud linn do 'n Chriostui'eachd, iuthi a sguir o cheann fhada. Do bhi urnuigh air 'on slanigha' an duine easlaint, do ghna ann co-huideachd úngadh le h óla an gniomh crábhach air am bheil an t abstol Seumas ag aithris; ach ni bheil eaglais' na Roimh a' gnathacha' urnuigh air bith ainn am bhi tabhairt ola báls.

C. Nach 'eil comhairle Chonftance, a chruinnigh ann m bliadhna ar Tighearna 1415. a' mineacha' agus a ur amach, gu bheil rún an ti a bhios a' friotheala nan sacramainte priomh fheumail chum an eifeachd?

F. Ata.

C. Ciod iad na nithe ata leantuin air an teagastg so?

F. Ata e srutha o'n teagastg so, gu'm fead sagairt tingidh le a dhroch-rún ann am fritheala eifeachd nan sacramainte, a bhacadh, ge do bhios deagh rún-liadhaidh maille re ull'ucha', ann san dream d'am frithealar iad; agus gu.'m bi congnamh grásá De, air a chumail air ais uaith san ann gabhail nan sacramainte, ma's ail leis an t sagairt gu'm bi iad gun eifeachd. Nach mór a mhi-riosunt so!

C. C' uin' a bha aid'iche uaignigh air a chur mar 'biachacha le eaglais na Roimh mar ni feumail chum lainte?

F. Cha raibh reimh chomhairle Lateran ann sa bhliana na 1215.

C. Nach 'eil teagastg nam Papanach thaobh priomh-fheum aid'ichidh diomhair ann aghaidh nan scripture?

F. Ata. Faic Isa. lv. 7 Gniomh. ii. 38. agus iii.

19. agus xvi. 30, 31. Rom. x. 3.

C. 'N uair ata na sean aithreacha ag labhairt air admheil, nach 'eil iad tostach mu aid'-icheadh diombair, mar ata é air a theagasc le eaglais na Roimh ?

F. Ata. Faic sgriobhain Origin, Chrysostom, Augustin, &c.

C. Nach 'eil cuid do na Papanach fhoghlomta' a' gabbail o's laimb, nach raibh aid'-icheadh diombair air érdugha' le Criost, agus nach 'eil barantas o Dhia air a shon ?

F. Ata; gu sonruigthe am Priomh-cheann Caijeton, air Eoin xx. Scotus in Sent. 4. Dist. 17. q. 1. Bell. de Penit. l. 1. ch. 4.

C. Nach 'eil aid'icheadh diombair na inneal ro chuntartach ann sealbh eaglais na Roimh ?

F. Is deimhin fin.

C. Nach 'eil an teagasc Papanach ta toirmseasg pósaidh do'n chleir, an aghaidh nan scrioptúir ?

F. Ata. 1 Tim. iii. 2, 12. Lev. xxi. 13. Heb. xiii. 4. 1 Cor. vii. 2, 9.

C. Nach 'eil Ambrose air 2 Cor. xi. ag radh, gu raibh na h abstolaibh postadh uil' ach Eoin ambain ?

F. Ata è.

C. Nach raibh Tertullian agus Hilary pósadh, agus nach 'eil Chrysostom, Ambrose, Epiphanius, Theodore, Theophilact, agus each eile do na h aithreacha, ag radh, gu bheil pósadh laghail do'n chleir ?

F. Ata. Faic an sgriobhuilean.

C. C' uin' a bha an teagasc Papanach, ata deanamh pósadh na cleir peacach, agus ata toirmseasg pósaidh dhoibh air a dhaingneacha ?

F. Chuaidh dhaingneachadh air thus le Papa Gregory VII. m' an bhliadhna' 1074. agus ata Bellarmine ann labhairt air an am fin, ag radh, "Gundochul-sleamhnuigh easpoigibh na Roimh o dhiadhachd nan aithreachaibh."

CREID PHAPA PIUS IV. 1560.

I. CREIDEAM ann aon Dia, an t Athair Uil'chumhachdach, Cruthai'fhear neamh agus na talmhain, agus gach aon ní faicsionnach, agus neo'-fhaicsionnach.

II. Agus ann aon Tighearna; Josa Criost, aon ghin Mhic Dhe, air a ghintin o'n Athair o uile bhio'bhuantachd; Dia' do Dhia, Solus do Sholus, am fior Dhia do'n fhior Dhia, air a ghineamhuin, agus cha'n ann air a chruthacha' do aon bhiugh, no substaint ris an Athair, leis an d'rinn-eadh gach uile nithe.

III. Neach air ar soinne daoinne, agus chum ar fabhala, a hainig anuas o neamh, agus a rinneadh na dhuine leis an Spiorad Naomh do'n Oighé Muire, agus a bha na dhuine.

IV. Agus dorcheisadh mar an ceadna air ar soinne, faoi Phontus Pilate, a dh'fhuiling, agus a dh'adhlaca'.

V. Agus a dh'eirigh airis air an treas la do reir na scriopture.

VI. Agus a chuaidh suas air neamh, agus ata na shuidhe fir deas laimh an Athair.

VII. Agus thig eis ann gloir, a thoirt breith air bheoibh, agus air níhaibhaibh, agus cha d'tig crioch air a rioghachd.

VIII. Agus ata mi a' creidsin ann san Spiorad Naomh, Tighearna agus ughdar beatha, ata teachd o'n Athair, agus o'n Mhac le cheile, d'an dlighear adhradh agus gloir, an i a labhair leis aa faidhibh.

IX. Ata mi creidsin aon eglais Choitchinn, agus Abstolach.

X. Ata mi g' aidmheil aon bhaisteadh air son logha cionta.

XI. Ata mi ag amharc air son aiseirigh na 'm marbh.

XII. Agus beatha an t saoghail re teachd. Amen.

XIII. Ata mi gu daingean ag aontuchadh, agus a gabhail, re beal-theagasc abstolach agus eaglaiseach, agus gach uile ghnathacha' agus riaghailteadh na h eglais cheadna.

XIV. Ata mi ag aontuchadh leis na Scriptuire Naomha, ann fa cheart seagh ann sam bheil a mhathaire eglais naomh a' deanamh, d'am buin breith a thabhairt air am fior sheagh, agus a mineacha', agus minicheam iad do reir aontuchadh aonsgulach nan aithreachaibh.

XV. Ata mi 'g aidmheil agus a' creidsin gu 'm bheil seachd sacramainte do'n nuadh lagh ann, gu fior agus gu direach air an gairm mar sin, air an ordughadh le'r Tighearn' Josa Criost, agus feumail chum slainte chinnigh dhaoine, ge nach 'eil iad uile feumail do gach aon neach, eadhon, baisteadh, co-dhaingneacha' suipeir an Tighearna, peanas, fhalang,

ela báis, ordugh, agus posadh, agus gu bheil iad ag aifig gráis; agus dhiubh sin nach fhead baisteadh, co'-dhaing-neacha' agus ordugh, 'bhi air an tabhairt ath'-bhualt' as eagmhuis naomh-ghaoid. Ataim mar an ceadna, a' gabhail agus ag aontuchadh, leis gach riaghaitl ris an do ghabh, agus an d'aontaigh an eaglais Choitchinn ann am frithéoladh folaimte nan sacramainte sin.

XVI. Ata mi a' gabhail, agus agus ag aontuchadh, leis gach ni air an do reitigh comhairle naomh Trent, thaobh peacadh gin, agus firineacha'.

XVII. Ata mi 'g aidmheil mar an ceadna, gu bheil gu fíor agus da ríreadh iobairt reitich air son nam beo agus nam marbh air a h oifrealadh do Dhia ann san aifrinn; agus gu bheil corp agus fuil Iosa Criost ar Tighearna, maillé r' a anam agus r' a dhiadhachd, gu fíor agus da ríreadh le 'n uile thabhairchd ann an sacramaint naomh na suipeir, agus gu bheil lan atharrach' air uile bhrigh an arain gu corp Chríost, agus air uile bhrigh an fhionna ~~g~~ a fhuil sin, agus ris an atharruch' so, deir an eaglais Choitchinn TRANSUBSTANTIATION*.

XVIII. Ata mi 'g aidmheil gu bheil Criost gu h iomlan, agus fíor shacramaint air an gabhail fuidh aon ghne amhain.

XIX. Ata mi creidfin mar an ceadna, gu daingean, gu bheil Púrgoidearachd, no ionad glanaidh ann; agus gu 'm bheil na h anamaibh ata air an comail nam priosuinch' ann sin, ag faghail furtachd tríd cuideachadh nan ionracain.

XX. Ata mi creidfin mar an ceadna, gu bheil adhradh, agus urnuigh t' an tabhairt do na naoimh ata rioghacha maillé re Criost; agus gu bheil iadsan re urnuighean air ar fóinne, agus gur coir mor mheas a bhi d' am fuighleach †.

XXI. Ata mi gu ro'-dhaingean, ag radh, gu 'n bu choir ionhaighin Chríost, agus na Oighe Bheannuite, agus ionhaighin naoimh eile a bhi aguinn, agus an coimhead, agus gu bheil onoir, agus meas dligheach r' an tabhairt dhoibh.

XXII. Ata mi ag dimhineach gu 'n-d' fhag Criost cumhachd deagh-ghean, no cairde ann san eaglais, agus gu bheil bhi 'g an gnáthacha' ro chosta'ch do 'n t fhuagh Chríostuidh.

XXIII. Ata mi 'g aidmhéil, gur h i eaglais naomh, Choitchinn agus abstolach na Roimh, mathair, agus bain tighearna gach uil' eaglais; agus ata mi gealltain, agus a' mionnachadh umhlachd do easpoig na Roimh, fa'-cheimníghe 'n Abstoir Pheadair, Prionsa nan Abstol, agus fear ionaid Iosa Criost.

XXIV. Ata mi gu 'n téagamh a' gabhail, agus ag aidmhéil, gach aon ni eile, a thugadh, a reitigh, agus a chuir-eadh.

* Brigh'-atharrach.

† Reliques.

adh an eceil leis na comhairle, agus an naomh lagh teadh an t-saoghal, agus gu sonruighe le feanadh naomh Thrent; agus gach uile nithe ata na aghaidh sin, agus gach eirí-beachdacha, a dhiteadh, a dhiultadh, agus a mhallaighe leis an eaglais, Ataim mar an ceadna, a' diteadh, a' diultadh, agus a' malluchadh.

Sgriobhadh an CREID so san Roimh, ann bliadhna ar Tighearna 1560. ann fa chuireadh bliadhna do Phapachd Phius, agus ata gach neach a ghabhas oifig naomh na cleire air fein, ceangailt' le mionna, cha'n e mhain a chreidfin, ach a sheasamh, agus a dhion, agus a theagasc do'n treud a chuireadh air a churam, agus sin fuidh dhiom an De Uile-chumhachdaich, agus nan abstol naomh Peadar, agus Pol-Ata cheud da phuing dheug do'n Chreid so, do reir na Croistui'eachd o shean. Agus is teagasc Papanach a' chuid eile dhuibh.

Ata na puince, agus na briathraibh a leanas air an cruinneachadh a's lagh na Cleire le Ard Easpoig Cranmer, a nochda' an fheum a bha air aith-leasugha.

Ni'm feadar breith a thabhairt air easpoig na Roimh le neach air bith, ach le Dia amhain; agus ge nach biodh meas air bith aige do shlaint' anma fein, no do shlaint' anma duin' air bith eile, ach ge do thairneas e fluagh gu'n aireamh nan cruachaibh sios do iofrionn maille ris fein; gidheadh cha'n fhead duine beo air thalamh a chronacha', oir a mhead as a deirir Dia ris, cha'n fhead duine breith a thoirt air, oir cha'n fhead Dia teachd fuigh bhreitheanas duine.

Feadaidh easpoig na Roimh, iochdranaibh fhuasgladh o'm mionnan diffeachd; agus feudaidh e carn eaglais a chur air impearaibh, agus air prionnsaibh, an cur sios as andreachd, agus an iochdranaibh fhuasgladh o'm mionnan, agus o'n umhlachd dhoibh, agus mar so an co'-eigneachadh chum ceannaire nan aghaidh.

Cho bu choir do righibh, no do phrionnsaibh, easpoigean a chur nan fuidhe'n taobh shios diubh, ach eirigh suas gu'h urramach fa'n comhair, agus aite fuidhe onorach laimh riuit a thabhairt dhoibh.

Bu choir gach uile chuis spioradail, no aimfireil a' chrioch-aacha, agus a reiteacha' le breith na cleire.

Cho bu choir do bhreitheamh air bith fiadhnais aon easpoig a dhiultadh ge nach be ach a h aon ann.

Cho choir muintir an t-saoghal a bhi'n am breitheamh air a chleir, ni mo a dh'fheadas iad an co'-eigneacha', a dhio-ladh am fiachaibh dligeach ach 's iad na h.easpoigibh a-mhain:

mhain as eigin bhi 'n am breithibh orra.

Buinidh e do easpoig na Roimh gach uil' ardugha inmhe spioradail a thabhairt.

Cha'n fhead aon neach a bhitheas re sior aithreachas maitheanas peacaidh fhagail, ach trid athchuinge ris na sagairtibh.

Ata sionn a' faghail maitheanas peacaidh le bhi toirt aire do fhleadhaibh, agus do thuirisibh airid ann san mheannmhair *, agus amaiibh suight' eile, le fearta maitheanasa eospoig na Roimh.

Feadaidh easpoig na Roimh neamh fhosgladh, agus a dhruideadh air daoinibh.

Cha'n fheadar ni air bith a dheanamh an aghaidh na ti a thogbhas a chuis chum na Roimh.

Cha'n fheadar murtaidh an ti a mharbhas duine ata fuidh charn eaglais.

Ni bheil eifeachd, no treise air bith ann an reachd prionsaibh, ma taid an aghaidh reachd agus ordughean easpoig na Roimh.

Ann so ata leantuin briathra a ghnathaigh Tetzel, agus a chompanachaibh, ann bhi mineacha' an tairbh ata ann caird', no comas fhaghail, agus am feum ata air an ceannach beagan roimh an aitbleasacha.

" Mu cheannaicheas duine air bhi litirche comais, feadaidh anam clos fuaimhneach a ghabhil, thaoibh a slainte. Na h anamaibh ata air an comail am Purgaidearachd, air son am bheil an comas so air a cheannach chum an saorsa, co luadh as a ni an t airgiod fuaim ann sa chiste, ata iad air ball ag faghail fuasgladh as ionad na do 'ruinn finn, agus a' dol suas chum neamh. Gu'm bheil eifeachd cairde, no litriche comais, co mhor, ge do bhithheadh neach ciontach, ann sa pheacadh as ro'-ghrainealeadh, eadhoin, eigneachadh a' dheanamh air mathair Dhe (ni nach 'eil comasach) gidheadh, gu'm bitheadh e air a logha, agus air a thoirt air falbh leo, agus an duine air a shaora o pheanas agus o chionta. Air son taistean feadaidh thu anam t athair a shaoradh a Purgaidearachd.

Ata iad sin, agus iomad briathra fiathuigh eile, air an roghnacha 'mach a sgriobhui'ean Luther le Chemnitius, ann a Examen. Confilii Tridentini, apud Herm. Vander Hardt. Hist. Liter. Reform. pars 4. taobh duileag 6.

Eisampleiribh air AIN-IOCHD na PAPANACHD.

DO bhi a Phapanachd ann sgach lionn, *Mathair Graincalachda na Talmhain*. Do bhi moran do na Papaibh nan torath-airibh co'-airghte air sporfa, uail-mhiancha, neo'-dhilf-eachd, ain-tighearnas, ain-iochd, neo'-dhiadhachd, agus gach gne aingidheachd. Agus do leann na Prionbh-chinn, na h ard easpoigeadh, na h easpoigeadh, gu suilbheir an eisampleir ua'-bhafach a chuireadh rompa le 'n uachdranaibh spioradail, ann 's gach lochd ro'fhuathach. Thug a'chuid mhòr do 'n chleir a'b' isle 'n am measg iad fein suas gu h ain-eolas, traitearachd, agus dioch gnionmharatha; ag eabra' ann striopachas, sodomachd, fein-thraailleadh, &c. Ach cha 'n e so an tiomlan; do bhi siad cionrach ann sna h ain-iochmaibh a'b' oilteileadh, ann san all-mharachd bu bhruidheala, gach am a fhuair iad lamh an uachdar. Mar fhiannais murtadh eidear le cheud, agus tri fishead millioa Protestanach, gun bhrosduchadh air bith ann Germany, Poland, Spain, Asia an Ear, Africa, Innseadh na h ard an Ear, agus America, fuidh sgaile bhi a craobh sgaoileadh an t'soilgeul, no chum ait'adhlaic Jofa Christ a chosnadha as laimh na mi-chreidmhich; an traitearach agus am murtadh bruid-eal, chum cur as do mhiltibh do na Waldenses, agus dreama Aithleasught eile as an Fhraing, Bohemia, Hungary, Transilvania, Lithuania, agus a Poland; mar an ceadna o Austria, am Palatinate air an Rhine, Saltburgh, agus ionada eile ann Germany; geur leanmhuin ath-bhuailt am Piedmont, Savoy, agus an Fhraing; am murtadh iofrionnach air Protestanaich san Fhraing, agus Eirinn*. An oirpe ann-dana, à thugadh air Righ SEUMAS I. Shafgain agus a mhordhaill, chum an seudadh suas le fudar ann san aithir; na geur leanmhuine ath-bhuailt air Protestanaich (do gach ainm) ann BRITAIN, fuidh rioghach prionsaidh Papanach, no iad san a bha tairgse pilleadh.

* Am Paris air la Bhartholoime, ann sa bhliadlna 1571. ann am marbh na h oidhche; agus gaoirid na dhiaidh ann ionadaibh eile 's an Fhraing, do bhi 25 mile (do reir cunntais Mhezeray 30 mile, do reir cunntais Thuanus da sgriobhadair Phapanach,) gu h all marach air am murtadh: Agus do bhi iomad ceud do na Flaithibh, agus do uaislibh na rioghachd a chuaidh chuireadh chum posadh Riogh Navarre 'n am measg, ris an do ghabh a chuirte gu failteach, agus leis gach coslas cairdeas; agus thug Papa Gregory XIII. buidheachas foileasach do Dhia air son a chosgradh oilteil so. Agus ata St. Eoin Temple ag sgriobhadh gu 'n deachadh deich agus seachd fishead mile Phrotestanach a chosgradh ann Eirinn, gun bhrofsluach air bith ann san bhliadhn' 1641. ann uine da mhios.

pilleadh air an ais chum eaglais na Roimh, agus fuidheoidh, bhi cuir sios prionsaigh, rioghraidh, agus impeirean o'n ughdarris le reachda Papail, leis an raibh an riochdaibh air an cuir faoi mhallucha', no faoi thoirnicasg, agus an iochdranaibh air am brosdugha chum ceannaire nan aghaidh, no chum am murtadh, agus aithn' aig' prionsaigh eile am fearan a' ghlacadh, faoi phaineachas tuiteam fuidh fheirg an De Uile-chumhachdaich, agus faoi' dhiom nan abstolaibh naomh Peadar agus Pol.-----

Ata an doigh ifrionnach, leis am bheil Papanach a cur an ain-iochda oilteil ann gniomh air Protestanaich na umhunn do nadura dhaoine.

Ann an cur gu bas leis a Chuit Rannsughaidh an diaidh ann neach ris an abair iad eiriceach, a thoirt suas do'n dia-bhuill agus d'a ainglibh gu solaimte, ata e air a losgadh gu bas, am builsgcean dearcadh le aoibhneas, agus ard chliu na ceart droinge a dh' amhairce air bas, a chiontaich bu inho, le truas. Cha'n'eil neach air bith aig' am bheil co mhothughadh duine, a dh' fheadas a leughadh gun oil' agus ua'mhunn an cuntas ata air ain-iochd nam Papanach ann Piedmont, an Fhraing, Eirinn agus ionada eile. Do bhi cuid air am fionna beo, cuid eile air am beo adhlaic le'n cinn os ceann na talmhain: cuid eile a bha an frona, an ciocan, agus buill eile air an tarruing dhuibh le turcaisibh teine dearg, agus an eadan air an locar le gilbibh, do bhi cordaibh air an ceangal mu chinn droinge eile, agus iad air an teannadh le bataibh gus an d'tainig an fhuil amach air an suilibh, air an cluaibh, agus air an fronaibh, air uaireadh leumadh an suilibh as an ceann. Do bhi beul agus ionada fosgait eile cuid air an lionadh le fudar, agus ann sin teine ga chur ris; do bhi beulaibh cuid eile air an cumail fosgailte le fruilean agus uisge lobhta, fual, agus nithi falach eile air an dorta' fios nan amhuigh. Do bhi mnai air am fosgladh suas, agus an sin air an roasda air stoba iaruin, agus an sin an ciocchap 'ga'n ith mar nithe foghail: do bhi moran dhiubh a bha torruch air an sgoltadh suas chum f gu tuiteadh na leanaibh amach, mar chobhartach do mhadraig agus do mhucabhb. Do bhi bain-tighearnaibh, agus mnai uafal, oighe maifeach, agus caileana og air an eigneacha' gu foilleasach ann lathair am feara postadh, agus am parantaibh; agus do bhi cuid dhiubh airis air an giulan mar bhuill fanoid le stuib air an sathadh suas rompa. Naoidheana gu h aith-neasach air an tarruing as a cheile, no air an tilgeadh thar creaga ard; agus moran dhiubh air an cumail suas air roinnibh cloidheamh agus fleadhach, gus an deug iad le spairn: do bhi moran air an glacadh air an sailtibh, agus air am bualach gu bas air crannaibh agus air clochaibh. Do bhi moran air an losgadh

a dheanamh fagraidh gus an do bhruchd a' mionach amach, no air an tuthchadh gu bas le teine mall, ann an uaimhibh. Chuaidh caolain cuid a cheangal re craobhan, agus do bhi iad an sin air an sgiursadh ma'n cuairt gus an tarneagh gu h ionlan amach iad; do bhi an croidh air a thabhairt as dream eile, is iad 'g an cagnamh le 'n fiaclaibh. Do bhi cuid air an seideadh le builg, gus an raibh iad ullamh chum sgaineadh as a cheile, do bhi pineacha air an fathadh gu tiugh an ann cuid eile o mhullach gu bonn; an t am bha dream eile air an roafda le teine foadair no ann amhuinn theanteadh. Do bhi clann air an co-eigneacha' chum am parantaibh gradhach a mhurtadh, no parantaibh chum an caomh chlann a bhathadh no chum an sgornach a ghearradh. Do bhi fir-phostadh air an co-eigneacha chum lann a shathadh nam mnai gradhach, agus mnai chum am fir-postadh caomh a chrochadh, agus ann sin air a murtadh gu h ain-iocdh-mhor iad fein.

Ann sgach ain-iocdh ua-bhasach agus murt' all-mharach dhiubh sin, a ghnathaighe air droing Aithlefaighe, cho roibh na mnai Papanach dada gaorid do na feara; oir ann fa choscradh an Eirinn, do mharbh aon diubh seachdnar fear agns mnai ann aon mhaidin, agus do mharbh aon eile dhiubh cuig is da fhichead bean le a laimh fein. Agus 'n uair a ghear na h iofrionnaich neo'-dhiadhaidh sin nam bloideamh as a cheile agus a loisg iad moran Bhiobuil Protestantach, dubh-airt iad "Gur b'e Tein' Iofrionn a bha ann." Cha 'n eil' sinn a' labhairt air diabhlá, ach air PAPANAICH !

C R I O C H.

CARDE, no COMAS a dh' aontaigh PAPA CLEMENT V. do EOIN, agus JOAN, RIGH agus BAIN RIOGHAIN na FRAINGE, agus d' an FUI-CHEIMNIGHIDH gu brath.

CLEMENT Easboig, seirbhiseach, do sheirbhiseiche Dhe, d' ar mic agus ar inghin ro chaomh ann Criost, an roi-oirdheirc Eoin, agus Joan Riogh, agus Bain-rioghain na Frainge, failte, maille r' ar beannugha' abstolach : Ata sinne gu toilleach ag aontachadh le' r 'n iartus fa, agus gu sonruighe, ann fna nithe sin ata sibhse 'g iarruidh gu diadhaidh, gu 'n deonaiche Dia dhuibh sith agus suaimhneas. 'S ann uaithe so, ata sinne ullamh a fhreagrach ar 'n iartuis umhal, agus le 'r 'n ughdarris abstolach, ata sinne leis an Litir so, ag aontuchadh Ian chomas gu brath na dhiaidh so, dhuibh se, agus d' ar fui'cheimnighibh a bhitheas ann san am nan righribh agus na 'm bain-righribh san Fhraing, agus do gach aon aguibh se, agus dhoibh san faileith : Gu 'm fead gach athair faoisaíd * mu san do 'n chléir, no do 'n t fluagh a bhitheas e d' an dean sibh se, no iad san roghain, malairt a thabhairt ann f gach moid no gealladh a thug sibh cheanna, no bheir sibh se, no ar fui'cheimnighibh na dhiaidh so, (ann taobh mach dō mhoide m' an Fhearan Naomh, no mu na h abstoil bheannuite Peadar agus Pol, no mu gheannuigheachd amhain) agus mar an ceadna, gach mionna a thug sibh, no bheir sibh se, no iad san, ann f gach am re teachd, nach f headar a' choimhead gu tarbhach, gu 'm feadar am malairt, le oibríbh diadhaidh eile, mar chi eisean iomchuidh air son sith ar 'n anamaibh se, no an anamaibh sin. Bitheadh e uime sin, air gach doidh neo-laghail do neach air thalamh atharrach' a dheanamh air a-só, no le dioras cur na aghaidh. Agus bitheadh fios aig' gach neach a bheir oirp' air an nith so, gu 'm bheil e air ball a' toilltin fearg Dhe, agus fearg nan abstol naomh Peadar agus Pol.

Air a tabhairt aig Avignon. 12 Calend. Maii. ann 1357.

Faic Cacherius Spicileg, miscell. Epistolae, tom. 4. p. 275.

*** Do reir na Litir so, cha 'n fheum righ air bith Franchach a' mionnan as folaimte a choimhead 'n as faide na bhios e tarbhach dha sin a dheanamh, agus ma gheibh e faoi-fleadach, a mhalaireas nith eile air son a bhriseadh, feadaidh e roghain a dheanamh air neach air bith do 'n chleir a thogras e, chum faoisaíd. Ata e foilleir mar an ceadna, nach 'eil dion earbsa air bith thaoibh co'cheangal reite, sith no cairdeas a nithear re daoinibh a ghabhas an t sochair se dhoibh fein.

P R O T E S T A N A C H.

* Father confessor.

